

ЮЛІЯ ЧАРНЯЎСКАЯ

ЛІФТ

П'ЕСА У ДЗВЮХ ДЗЕЯХ

ДЗЕЮЧЫЯ АСОБЫ:

Ганна.

Дзімон.

Ігар, муж Ганны.

Андрэй, сын Ганны.

Маці Дзімона.

Алена, сяброўка Дзімона.

Дзядзька Мікола.

Галасы.

Механічны голас.

Мар'я Дзям'янаўна.

*Пропісная буква пасреди слова абзначае не особую
артикуляцыю, а ударенне.*

Сцена разделена на две части: левая моделирует квартиру Димона, правая – Анны Николаевны. Посередине сцены – лифт.

Квартира Димона – "однушка", обставленная по меркам райцентровского вкуса и достатка. Она состоит из комнаты и кухни. В кухне – тюлевые гардины с фестонами, пластиковая мебель "под мрамор", мягкий угол. (Можно показать лишь кусочек кухни). В комнате (она граничит с лифтом) – насыщенно-багровые шторы, два кресла, журнальный столик между ними, диван с велюровой обивкой. На столике – пластиковые цветы. На спинке дивана – большая кукла. Много салфеток и безделушек и вообще всего того, что, по мнению хозяев, должно придавать уют. Цветы в горшках. Комната перегороджена роскошной "стенкой" восьмидесятых годов. Стенка заставлена "парадной" посудой. За стенкой – кресло-кровать. Там спит Дзімон.

Квартира Анны Николаевны состоит из двух комнат. Большая комната заставлена книжными полками. Вообще книги везде – на полках, на столе, на полу рядом с тахтой. Мебели мало. Большой – старый и потрепанный жизнью – письменный стол, заваленный книгами, бумагами. Старенький компьютер с маленьким экраном. Полки кое-где покосились. Выцветшие обои. На них множество фотографий. Кое-где более яркие четырехугольники: там явно висели фотографии, но были сняты. В углу – напольная ваза, в ней огромный неряшливый букет сухих, утерявших цвет роз, который собирался годы. Видно, что цветы остались от более счастливых времен и хранятся хозяйкой по инерции. На стуле вещи – частично они брошены на сиденье, частично висят на спинке. Общее впечатление запущенности. Стена (задник сцены) – балконная дверь. Намек на городской пейзаж за ней.

Соседняя комната (можно показать лишь ее угол) меньше и производит еще большее впечатление неряшества, но беспорядок там живой, юный и мужской. Сразу видно, что в ней живет молодой человек, не утруждающий себя уборкой. Постеры, компьютер (гораздо более современный, чем в соседней комнате), незастланная постель, вещи разбросаны на полу. Большой плазменный телевизор висит на стенке. Кроме компьютера и телевизора обстановка так же аскетична, как и в соседней комнате. Книг мало. Фотографий нет вовсе. Это комната сына Анны Николаевны Андрея.

Между комнатами кабина лифта – самая обычная, с ободранным линолеумом на полу, с граффити и рекламными объявлениями, усеивающими стены.

Авансцена по необходимости превращается то в лестничную площадку, то в парковую аллею, то в университетскую аудиторию и т.д. Ее не надо оформлять специально: скорее, она "подразумевается" и "играется" актерами.

Примечание: когда действие происходит на одном участке сцены, в остальных гаснет свет.

ДЕЙСТВИЕ ПЕРВОЕ КАРТИНА ПЕРВАЯ

За сценой звонит мобильник. Одновременно в правом углу авансцены появляется Ганна Николаевна, в левом – Дзімон. Димону восемнадцать лет, он ничем не примечателен – невысокий, щуплый, одет в черную куртку и в уродующую его серую шапочку, плотно облегающую голову. Анне Николаевне – сорок пять. Она высокая, ярко накрашена и броско одета. При ближайшем рассмотрении видно, что ее пальто и сапоги немодны, они явно видали виды, скорее всего, были куплены в second hand. Видно, что она привыкла следить за собой, но сейчас ей это в тягость: это сказывается в небрежности, несоответствии вещей друг другу, молодежных расцветок – уставшему лицу и

сутулой спине. На первый взгляд она выглядит эффектной, на второй – слегка смешноватой. Особенно нелепо выглядит вязаная шапочка с "ушками". Пальто растегнуто, шарф сбился, Ганна тяжело дышит. Отдуваясь, ставит на пол два набитых пакета – из одного высовывается батон. Вынимает мобильник, набирает номер. Дзімон тоже вынимает мобильник: он-то и звонил. Лицо у Димона скучающее.

Ганна слушает.

Дзімон (нецярпліва). Ну... Ну. Я ж сказаў. У горадзе. Не знаю. Нічога ты мне не гаварыла. А так, нічога не... Чаго? Слыш, не пачынай, а? Вечарам. Я сказаў – вечарам. Не знаю. Усё, давай.

Хавае трубку ў кішэнь, дастае цыгарэты, запальвае.

Ганна (у залу). Пуста. Адключыў. Увесь час адключае. Або проста не падыходзіць? Бачыць, што я, і не падыходзіць. А я... няхай сабе, і сама дацягну. (Нагінаецца, бярэцца за ручку пакета, прыпаднімае і зноў апускае. Близорука шурится в зал, доверительно сообщает). Апошнім часам я ўпадабала размаўляць сама з сабою. А што? Галоўнае, ніякіх табе сюрпрызаў. Іду сабе ды размаўляю. Яны, канешне, шарахаюцца.

Нагибаецца, паднімае пакеты.

Ганна (сдавленно от натуги). У сэнсе – людзі.

Поворачивается спиной к залу, идет к лифту. Дзімон гасит сигарету пальцами в перчатке, идет за ней. В лифте Ганна Николаевна с облегчением опускает пакеты на пол.

Заметка для режиссера и актеров. На протяжении всего разговора в лифте Ганна спокойна, сперва равнодушна, потом даже весела.

Дзімон. Вам які?

Ганна. Дванаццаты.

Дзімон нажимае кнопку. Звук тронувшагося лифта. Затем – другую. Звук останавившагося лифта.

Дзімон (вынимая из кармана что-то блестящее, продолговатое). Ціха. Аграбленьне.

Ганна смотрит на него. Потом молча растегивает сумочку, вынимает кошелек.

Дзімон (запоздало). Бумажнік.

Ганна открывае кошелек, выгребает на ладонь деньги.

Дзімон (нярвова, высокім голасам). Грошай няма?

Ганна (працягваючы яму далонь). Чаму – няма? Вось.

Дзімон. Валюта ёсьць?

Ганна (паціскаючы плячыма). Вось валюты няма.

Дзімон. Ладна. З якой кватэры?

Ганна. Са сто дваццаць другой, а што?

Дзімон. Прозьвішча, імя, імя па бацьку.

Ганна. Ганна Мікалаеўна Крапівіна. А навошта табе?

Дзімон (*нахіліўшыся да яе, з пагрозай*). Пойдзеце ў міліцыю – узнаеце.

Ганна. Менавіта што?

Дзімон (*многозначнальна*). У мяне ёсьць друганы, ясна?

Ганна. Ясна. Цяпер усё?

Дзімон ківае, націскае на кнопку. Ліфт не рухаецца. Усё больш мітусліва ён націскае на кнопкі – ліфт не рухаецца.

Дзімон. Ё-о-о-о.

Ганна. Бывае.

Дзімон цісне на кнопкі.

Ганна. Ніжнюю націсні, там ліфцёрка. Калі яшчэ не сыйшла.

Дзімон (*бормочет*). Ага, ліфцёрка... Нашла лоха.

Ганна. Ну што ж, тады...

Дзімон. Што тады?

Ганна. Тады сядзець нам тут да другога прышэсьця.

Дзімон. Чаго?

Ганна. Ды так. Да шчасьлівага выпадку.

Дастае мабільнік.

Ганна (*тлумачачы*). Я – у аварыйку.

Дзімон. (*істэрычна*). Убярэце!

Делае резкое движение, блестящее продолговатое оказывается ножом, приближает его к животу Анны.

Ганна. Добра-добра.

Прыбірае мабільнік у сумачку.

Ганна (*разводзіць рукі*). Бачыш, я... ўсё, я без зброі .

Дзімон маўчыць, цяжка дышае.

Ганна. Ды не хвалюйся ты гэтак. Ну хочаш, я яго табе аддам?

Дзімон. На фіг ён мне здаўся – стар'ё!

Ганна. Ясна.

Дзімон. Вы, глаўнае, у сумку не лезьце.

Ганна. Добра.

Дзімон. Во дык номер. Кіно і немцы.

Паўза.

Ганна. Ён сам не паедзе. Я дакладна ведаю. Шмат разоў ужо... Трэба аварыйку.

Дзімон жмет кнопкі.

Ганна. Я паліто здыму – душна. Ты мяне **не парні** незнарок.

Дзімон с подозрением смотрит на нее, молчит. Ганна снимает пальто, бросает на пакеты. Пауза.

Дзімон. А вы чаго, рэальна не баіцеся?

Ганна (*усміхаючыся*). Рэальна. Чыста і канкрэтна.

Дзімон (*трохі пакрыўджана*). А чаму?

Ганна. А чаму я мушу баяцца?

Дзімон (*веска*). Другія – баяліся.

Ганна. А-а-а.

Дзімон. Можа, вы думаеце, што гэта проста так усё?

Неопределенно крутит рукой.

Ганна. У сэнсе?

Дзімон. Ну, што я как бы проста пужаю.

Ганна. А ты не пужаеш?

Дзімон. Я не пужаю. Я магу.

Ганна. А-а-а. Ну мажы-мажы.

Дзімон. Я рэальна магу.

Ганна (*супакойваючы*). Ды ведаю я, ведаю.

Пауза. Дзімон все больше нервничает – постукивает пальцами, уже без всякой надежды нажимает кнопки. Потом вынимает сигареты.

Ганна. Не раю.

Дзімон. Чаго?

Ганна. Тут вентыляцыя нулявая. Ліфт жа ж стары. Задыхнемся.

Дзімон хавае цыгарэты. Паўза.

Дзімон. Не, а кроме шутак?..

Ганна. Што?

Дзімон. Саўсем не баіцеся?

Ганна (*разводит руками*). НАніц.

Дзімон (*встрепенувшись*). Не вошкайцеся!

Ганна. Што-што?

Дзімон. Ну, не варушыцеся.

Ганна. А-а-а.

Дзімон (*после паузы*). А чаму? Не баіцеся чаму?

Ганна. Магчыма, таму, што вучу такіх, як ты.

Дзімон. Дык вы... гэта... вучылка?

Ганна. Нешта накшталт таго.

Ганна выходзіць на авансцэну, глядзіць у залу.

Ганна. ...і што ж з гэтага вынікае? Тое, што менавіта дзякуючы вобразнаму мысьленню мы ствараем. Дзякуючы вобразнаму мысьленню мы адкрываем іншага чалавека – і больш за тое: у ідэале мы дацягваем яго да сваёй мары пра яго...

Калі ён дацягваецца, вядома... Не, гэтага запісваць не трэба... Сьвет створаны Богам праз вобразнае мысьленьне, і чалавек – настолькі чалавек, наколькі ён можа ўявіць пачуцці, пакуты, страхі, жаданні іншага. (*Павольна, нібы дыктуючы*). Унамуна піша: “Адсутнасць вобразнага мысьлення, якое з’яўляецца найбольш істотнай здольнасцю чалавека, той здольнасцю, што ўводзіць субстанцыю нашага духа ў субстанцыю рэчаў і нашых бліжніх, гэта адсутнасць вобразнага мысьлення і ёсць прычынаю адсутнасці міласэрнасці і любові...” Адсутнасць міласэрнасці і любові – гэта зразумела?

Маўчанне.

Ганна. Зразумела?

Маўчанне.

Ганна. Ну няхай сабе, дапусьцім, што зразумела.

Вяртаецца ў ліфт.

Дзімон. І як яны... гэта... вучацца?

Ганна. Па-рознаму. Няўжо ты са мною сьвецкую размову распачаў?

Дзімон. Чаго?

Ганна. Паразмаўляць хочаш?

Дзімон (*развяза*). А што? Зачахліцца, што ль?

Ганна. Зачахліцца?

Дзімон (*поясняе*). Ну тыпу заткнуцца.

Ганна. А-а-а. Ды не, нашто ж “зачахляцца”? Можна і не... чахліцца.

Паўза.

Ганна. Ты, здаецца, хацеў пагутарыць?

Дзімон (*змрочна*). І нічога я не хацеў.

КАРТИНА ВТОРАЯ

Дзімон выходзіць у сваю камнату. У кухні хлопчэт Маці.

Все время, пока длится диалог Димона с матерью, в лифте гаснет свет.

Маці. Дзімулька, гэта ты?

Дзімон. Хто ж яшчэ?

Маці входуіць у камнату. Ей лет 45, она ровесница Анны, но является ее антиподом. Кажется, что они не только разного возраста, но и из разного времени. Маці Димона выглядыт так, как будто она прямиком шагнула сюда из 70-х. Полная, рыхлая, но не без провинциального обаяния. Видимо, когда-то она была райцентровской разбивательницей сердец. На голове – пергидролевая "хала", глаза ярко накрашены, синие тени – словом, вид вполне парадный. При этом она в байковом халате старушачьей расцветки, расходящемся на груди и на бедрах – на два размера теснее, чем нужно. Она должна выглядеть не карикатурно, а типично.

Маці. Кушаць хочаш?

Дзімон мотаеў голывой.

Маці. Не задубеў?

Дзімон мотаеў голывой.

Маці. Усё фарсіш. Глядзі – дафарсісся да пнеўманіі (слово "пневмония" она произносит с некоторой гордостью).

Дзімон молча снімаеў курткы, акуратно вешает на плечыкы, прячет в шкаф.

Маці (в пространство). І калі б не было чаго адзецъ. Так жа ж у прошлым годзе куплялі. На сінтыпоне.

Дзімон. Есьці хачу.

Маці (немедленно переключается. Она и далее будет легко перескакивать с темы на тему и менять тон. Кажется, две темы не могут уместиться в ее голове). Зараз-зараз. У нас сягоння макарошкі. По-флоцкаму макарошкі.

Уходит в кухню. Дзімон подбегаеў к шкафу, вынімаеў курткы, вытаскываеў из кармана деньги, несколько купюр засовываеў обратно в карман, остальные сжимаеў в кулаке. Подходит к своему креслу-кровати, открываеў отделение для постельного белья, засовываеў деньги в наволочку и следует за матерью. В кухне:

Маці. Ото так, так, кушай. (С надеждой). А можа, па чарачцы?

Дзімон (закипаеў). Не паняў. Якая чарачка, ё? Ты чаго гэта? Ты коні дзьвінуть рашыла?

Маці (примирительно). Ну якія коні, Дзімульчык, якія коні? Гэта ж проста так, для размовы...

Дзімон. Табе, ё, што твой псіх сказаў?

Маці. Я знаеш як маракУю? Я так маракУю, што гэта ён для грошай усё. Узяў семдзесят тышчаў, і гатова: закадзіраваў. Прыгаў на мяне і рычаў. Не, ты такое бачыў, сына? Цемра, значыцца, хоць вока выкалі, а тутака здаровая ўразіна, даруй мне, Божухна, страхалюдная, скок і давай шыпець: не будеш піць, не будзеш піць... Сьмяхоцце, а не лекаванне (С надеждой). А знаеш, сына, ён, можа, вабшчэ пераблытаў: як прышла – значыцца, хворая. А я, можа, проста хацела, штоб менш, а не штоб саўсім. Гэта вабшчэ занадта – штоб саўсім. Пад заборами не валяюся...

Дзімон. Харэ.

Маці. Что – харэ?

Дзімон. Усё харэ. Пра чарачкі. І пра твае "маракавАнні". Пра страхалюдзіну тваю ўразьлівую. Тышчу разоў слышаў.

Маці. Дзімулечка, дык каму ж мне яшчэ... Я ж цябе цэлы дзень ажыдаю, пакудава ты блэндаеўся дзесь.

Дзімон. Праехалі.

Маці. І дзе бадзяеўся, гэта ж вумом не ўцяміць...

Дзімон. Тэму закрылі.

Маці. Ну ладна, ладна. Я ж панімаю, як зараз з работай. Аднаго ўцяміць не магу: чаго было да цёткі Валі не пайці... (*Гремит посудой в раковине, бормочет*). Як збродзілі ўсе с гэным городам, як шаленцы нейкія ўсе... А цётка Валя гаворыць: Сьвета, давай свайго Дзімку, нам работнікі во як нада, дык не, ён у горад, медам там намазано...

Дзімон (*встает*). Ну я пайшоў.

Маці. Дзімулечка, сына, ты ж толькі прышоў...

Дзімон (*утвердительно*). Нада мне атдохнуць, я цябе спрашываю.

Маці. Сынка, я ж тут адна-аднютка, як кол пры дарозе, усё жду цябе, пасядзець-пагаманіць, вунь макарончыкі па-флотскаму, перадача з Петрасянам...

Дзімон проходит в комнату, снимает с "плечиков" куртку, обувается.

Маці. І што не адзець новую, сінтыпонную...

Дзімон резко оборачивается.

Маці. Маўчу-маўчу...

Дзімон переходит в лифт.

Маці (*берет телефонную трубку, набирает номер*). Валька, прывет. Гэта Сьветка звоніць. Як тваё нічаго? А? Ты шо, а я і забыла. Думала, сягоння з Петрасянам. Зараз, зараз...

Щелкает телепультом.

Голос Регины Дубовицкой: "... программа "Аншлаг". Аплодисменты.

Квартира Димона погружается во тьму.

КАРТИНА ТРЕТЬЯ

Дзімон и Ганна в лифте.

Дзімон (*вяло, без надежды, тычет в кнопки*). Не, ё, ну я ў натуры не знаю шо...

Ганна. Магу падказаць.

Дзімон. Ну.

Ганна. Зараз мы тэлефануем ліфцёрцы. Калі не акажацца – у аварыйку. Яны нас адмыкаюць, і мы разыходзімся палюбоўна. Грошы – халера з імі – пакідай сабе. Табе яны больш патрэбныя.

Дзімон (*бурчит*). Знайшла лоха... (*Хихикает*).

Ганна. Што?

Дзімон. Гоніць тут... (*передразнивает*) "Табе больш патрэбныя..."

Ганна. А як жа ж?

Дзімон. У смысьле?

Ганна. У самым літаральным. Я ж не бадзяюся па пад'ездах з нажом.

Дзімон смеется.

Ганна. Рада, што здолела цябе павесяліць.

Дзімон. Не, ну на самам дзеле, гэта ж можна ў штаны абдзелацца: уся такая – і з нажом.

Ганна. Гм-м. Наконт штаноў – гэта цікавая думка. Дарэчы, пра такую верагоднасьць ты падумаў? У выпадку, калі яшчэ тут пакукуем гадзінку-другую.

Дзімон. Не паняў.

Ганна. Ну, натуральныя патрэбы, сёе-тое.

Дзімон. Якія патрэбы?

Ганна. Натуральныя. Не будзем жа ж мы тут проста...

Дзімон (твердо). Панадабіцца – будзем.

Ганна. Ну, як заўгодна. То бок, будзем “с печальным шумом обнажаться”.

Дзімон (настороженно). Прыкалваецца?

Ганна. Ну што ты... Нічога асабістага. То ў мяне манера гэткая – ёрнічаць.

Дзімон. Гэта як?

Ганна. Ну, сыцябацца, па-вашаму. Муж казаў, што я нарадзілася з раздвоеным языком.

Дзімон (смяецца). Клас! Гэта як у зьмяі, што ль? А дзе ён, ваш муж?

Ганна (паціскае плячыма). Трэба меркаваць, на працы.

Дзімон. А чаго вы пра яго ў прошлым чысьле? Ён жывы как бы?

Ганна. Ты меў на ўвазе – у мінулым часе? Жывы-жывы. Жывей за ўсіх жывых.

КАРТИНА ЧЕТВЕРТАЯ

Ганна выходит на авансцену. Теперь это аллея вечернего парка. Сцена погружается во тьму. Только на аллее вяло горят фонари. Ганна ходит вдоль авансцены, нагибается, что-то подбирает. Потом опять. Из-за кулисы выходит высокий красивый человек, излучающий оптимизм. Это муж Анны, Ігар.

Ігар. Ну вось. Уцякла. Суп віруе, машыну заела, па ўсёй кватэры смурод ад парашку. Ты чаго сюды?

Ганна. Дыхаю паветрам. Каштаны зьбіраю.

Ігар (оживленно): А я кажу: “Андруха, ды яна, мусіць, у парку. Бадай, схаджу за ёй”. (Са смехам) Пацан сказаў – пацан зрабіў. А ты і напраўду тут. Не, ну да чаго ж я цябе ведаю!

Ганна. Насамрэч?

Ігар пытается приобнять ее за плечи. Ганна отстраняется.

Ігар. Ну-ну... ну-ну... Вожык. Заўжды была вожыкам.

Ганна. А што, я ўжо памерла?

Ігар. Чаму?

Ганна. Ты кажаш: была.

Ігар. Раздвоены язычок!

Ганна. То залішне.

Ігар. Што залішне?

Ганна. Усеабдымнае веданне мяне. У прыватнасьці, майго раздвоенага язычка.

Ігар (благодушно). Ах, Ганка-Ганка... Усе жанчыны – язвы.

Ганна (закипая, но сдерживаясь). І даўно ты стаў экспертам па ўсіх жанчынах?

Ігар. Ну... скажам так... маю права абагульняць.

Ганна. Ты хібнасьці не ўлічыў. Я – вырадак. “В семье своей родной казалась девочкой чужой”.

Ігар пытаецца ёе абняць, она отскаківае.

Ігар. Не дурЫ, а? Усё роўна бліжэй за цябе ў мяне нікога няма.

Ганна смотрит вниз.

Ігар (*патэтычна*). Гэта тое, што мы не маем права страціць. Як гаворыцца, ні пры якіх незалежных ад нас акалічнасцях.

Ганна. Незалежных? А пры залежных гэтаксама? Пры залежных мы маем права страціць?

Ігар. Ну, Ань... Я ж табе казаў... Гэта было нібы па-за мною. Навала нейкая. Быццам як саранча... (*Его голос задушевно понижается, в нем появляются удивленные нотки*). Галоўнае, ведаеш, што...

Ганна. Ведаю. Галоўнае – што яна табе сьпярга не спадабалася. Завушніцы. Афракасічкі. Пупок пірсінгаваны. Зрэшты, у глыбіні душы мяркую, што якраз пупок табе перадусім да спадабы. Са страшнай сілай. Няўжо не? Няўжо ён не закрануў тонкія пяшчотныя струны твайго сэрца? І яны не запяялі нябеснаю арфаю? Не, ты не рамантык....

Ігар молчит.

Не хочаш разьвіваць тэму? Маеш права. Няхай сабе. Бліжэй за мяне ў цябе нікога няма. То бок, яна, канешне, бліжэй, але гэта ўжо іншы калянкор. І збольшага... прынамсі, калі па вялікім рахунку, па найвялікшым... дык ты маеш рацыю. Цікава, а з ёю ты таксама размаўляеш пра мяне? Наўрад ці. Бо яна недастаткова блізкая. Таму з ёй ты размаўляеш пра яе. Пра яе курсавую. Пра Майкла Джэксана. Пра цяжарную котку. Ну пра што яна там яшчэ ўмее гаварыць? І не глядзі на мяне з такой усясьветнай тугою... Сячык ты мой (памятаеш, Андрэйка не выгаворваў "зайчык"?), дык вось, сячык, ты, падобна, забыўся на тое, што я ж на самой справе яе ведаю. Бачу, гэтак мовіць, незакаламучанымі вачыма. Дзяўчынка – і дзяўчынка. Трынаццатая на тузін. Не-не, я нічога... Дзіўна было б... Жыццёвая рэч – увайшла з курсавой, выйшла з мужам. Божачкі, сячык, ты хаця краёчкам мозгу... дапусьцім, ёсць такі акрайчык, дзе я дагэтуль прысутнічаю, хоць бы прывідна... ты разумееш, у які ганебны банал ты мяне ўцягнуў?

Ігар. Ты злая.

Паўза.

Ігар. Цяпер складаны перыяд для нас абодвух. А вось я зараз узгадваў, колькі ў нас з табой разам было, агульнага, добрага такога. Шмат жа было! І ўвогуле, ты ж для мяне... Думаеш, не памятаю, якім я быў тады, на першым курсе? Абшчажны шчанюк. Шэры, як валёнак (*с неприяньню то ли к себе, то ли к Анне*). Ты мяне ўсяго зрабіла...

Ганна (*медленно*). А табе гэта непрыемна, так? Сапраўдны пацан робіць сябе сам? Расслабся! Нічога я не зрабіла. Ты харошы быў – моцны і добры.

Ігар (*задушевно*). Нюшанька мая...

Ганна придвигается. Ігар обнимает ее, как будто охраняя, баюкая. Молчат.

Ганна. Мы ж дадзім рады, праўда? Пераадолеем гэта?

Ігар. Так! Так! Ты, галоўнае, пастарайся не думаць пра гэта. Песьці сябе. Жыві дробязямі...

Ганна (*доверчыво*). Не выходзіць.

Ігар. Павінна выйсьці! Вось я, напрыклад... (*тихонько смеется*). Ведаеш, чым я сёння займаўся? Не паверыш! Кацянят з піпеткі выкармливаў! У іх яшчэ вачаняты не праклюнуліся, забавуныя такія...

Ганна (*медленно, спокойно*). Акацілася, значыць. Віншую шчаслівую сямейку.

Ігар. Вось! У гэтым ты ўся! Усё з падкалупліваннем! Мне яшчэ маці казалі: каго ты выбраў, яна ж не на наш капыл скроеная, яна намі грэбаваць будзе... простая была жанчына, а ў самы карань... а я дык вочы вылупіў, вушы разьвесіў... я ж такіх ніколі не бачыў... ну і хто ты цяпер? Кандыдат навук, блін, балталагічных? Дык і я... тых самых балталагічных, толькі мне на гэта палажыць і наклацьці... Што, нагадаеш, як ты за мяне дысер напісала? Ну нагадай, нагадай! І пра дыплом не забудзься! Правільна маці тады... не на наш, маўляў, капыл.

Ганна. Я любіла Соф'ю Стэфанаўну.

Ігар (*накручваючы сябе*). Любіла... Ды што ты ў гэтым разумееш!

Ганна. Ты затое разумееш!

Ігар. Цяпер разумею. Гэта калі тужыцца-пыжыцца не трэба, з сябе выскокваць! Калі проста жывеш! Проста! И не думаеш – "класьці" або "лажыць".

Ганна. Я калі-небудзь выпраўляла твае маўленчыя памылкі?

Ігар. А не, як можна, гэта ж неінтэлігентна... Ты не выпраўляла. Толькі фразы праз дзьве ўкручвала гэтае пагане "класьці"! Нібы незнарок!

Ганна. Не разумею...

Ігар. Не выдурвайся. Чаго ты не разумееш? Што я з дзярэўні Тузлы, а ты са сталіцы?

Ганна (*механічна*). Не разумею, у чым я правінавацілася. У тым, што я са сталіцы? Альбо ў тым, што ты з вёскі?

Ігар. Ну вось, ізноў! Усабачыла сваю "вёску"...

Ганна. Я пра гэта і не думала...

Ігар. Самагога ты фанабЭрыстая, вось ты хто!

Ганна (*медленно*). Бядак ты мой бядак... Дваццаць пяць гадоў з нейкай самагогаю. ФанабЭрыстай.

Ігар. Так, з фанабЭрыстай (*падкрэслена акцэнтнае "Э"*) самагогай!

Выдыхает, вытирает лоб ладонью.

Ігар. Вось, узяць, напрыклад, зараз... стаю тут, а ў башчэ круціцца: блін, насоўку не ўзяў, ладкай голай выціраюся! Сталы чалавек, дырэктар па маркетынгу...

Ганна. Слухай, сталы чалавек, дырэктар па маркетынгу... Ідзі, а?

Ігар (*виновато, чувствуя, что наговорил лишнего*). Ладна, я і сапраўды пайду. Цябе чакаць або на самоце вячэраць?

Ганна. Ты зусім ідзі, а? Вось павячэрай – і сыходзь. Я пагуляю пакуль.

Ігар. Не зразумеў.

Ганна. Зразумеў-зразумеў.

Ігар (*павольна*). Ага. Вось мы як. Фэйсам аб тэйбл. Нічога-нічога... Ну што ж... перажывем.

Ганна. Па-за ўсялякімі сумневамі.

Ігар. Ну глядзі... (*Уходит*).

Ганна (*присаживается на корточки, подбирает каштаны. Движения нервные, суматошные, каштаны вываливаются из карманов, она снова*

подбирает. Объясняет непонятно кому). А каштаны – гэта дзядуля мяне прывучыў. Штовосень... пэўна, гэта яму аб нечым нагадвала: мо як вясковым хлапчуком у грыбы хадзіў?

Телефонный звонок. Ганна поспешно вынимает трубку.

Ганна *(торопливо). Што? А-а... (Упавшим голосом). Ігар! (Упавшим голосом). Навошта старое? Вазьмі новае. Там два комплекты, жоўты і ў ромбікі... Што? Вазьмі, канешне, ты ж ведаеш, я не слухаю, калі мне слухаць?.. не, Меркуры не кранай, это Андрэйкаў, ён мяне жыўцом зжарэ... Што? Кафейны? Ну так, ты ж ведаеш, я не люблю, п'ю толькі са сваёй філіжанкі, з жоўтай. Нічога, што-небудзь прыдумаю... Што-небудзь... Якія ўжо там у мяне госьці, Ігар, якія госьці... (Нажимаєт на кнопку. Зеленое оконце телефона гаснет).*

Гэта я дапытвалася, дапытвалася – і раптам усё некуды... У адно імгненне. У адзін вечар. Я і тады да гэтай коткі прычапілася чамусьці... Кажу: што ж, значыць, усё. Ён перапалохаўся тады: не-не, я без цябе не магу, я прападу, сее-тое... Не прымушай... ты толькі не прымушай мяне выбіраць... А дні праз тры – ужо здаволенне, нават выклік: бачыш, я не сьпяшаюся выбіраць. Нібыта санкцыю з нябёсаў атрымаў. А можа, не з нябёсаў... можа, ад мяне і атрымаў.

Званок.

Ганна. Ну і дыскі, так... навошта мне яны без цэнтра... Ну, пастаў пакуль у Андрэйкі, ён і не заўважыць, у яго ўсё роўна бардак... заўтра забярэш... заўтра я позна буду, справы... *(Доверительно сообщает залу)*. Ну якія справы? Я проста хаджу. Цёпла. І каштаны... І ведаеце што? На вуліцах багата жанчын за сорака. У іх таксама вены. І с вагой не вельмі. Я калі гляджу на іх, чамусьці думаю: "Браты вы мае браты". Сьмешна. Па логіцы ж, сёстры... Не, у "сёстрах" нешта меладраматычнае... Браты вы мае... А ён... Увогуле ж ён добры. Он сапраўды не разумее: папросту вось зрушылася, і мяня стала не відаць. Мяне трэба дадумляць ... Адсутнасць вобразнага мысьляння – і ёсць крыніца адсутнасці міласэрнасці і любові... Пазыковыя словы! Усе пазыковыя словы! *(Раздаецца званок)*. Так, Андрэй ... Я ведаю, што паставіў. Так. Гэта ж толькі на дзень, ён заўтра забя... Ну, прымі яе ў маім пакоі... Гадзіны з тры можаш адчуваць сябе ў бяспецы... Добра, няхай чатыры... Не сядай на галаву... Не. Таму, што гэта пакуль што і мой дом таксама... Дарэчы, цябе не хвалюе, што маці паўночы адна па вуліцах?.. Ах, вось яно як... і то праўда – нікому. Хоць гэта на аматара наогул... розныя трапляюцца... маньякі, герантафілы... *(напружана)*. Чатыры гадзіны і не хвілінай болей... Не абмяркоўваецца. Слухай, бацька там далёка? Як, ужо? *(Хавае тэлефон у кішэню)*. Ну вось. Пацан сказаў... *(Крычыць)*. Пацан сказаў – пацан зрабіў!

КАРТИНА ПЯТАЯ

Свет зажигается. Лифт. В нем Ганна и Дзімон. Оба сидят на полу. Дзімон вздыхает, поглядывая на сумки с продуктами.

Ганна. Ды вазьмі ўжо...

Дзімон. Што, рэальна можна?

Ганна. Рэальна-рэальна. Чыста-чыста і канкрэтна-канкрэтна.

Дзімон выцягвае батон, адрывае кавал, запіхае ў горла. Ікае. Засаромлена глядзіць на Ганну. Працягвае ікаць.

Ганна. Там мінералка ёсьць.

Дзімон выцягвае бутэльку, адкрывае, заглянае паўбутэлькі.

Ганна. Гэй, што занадта – то не здрова.

Дзімон. Чаго? (*поперхнуўся, кашляе*)

Ганна. Не трэба так шпарка!..

Дзімон (*ікая*). Вам жалка?

Ганна. Жалка? Якое жал... А-а. Дурненькі ты, хлопча. Я пра іншае. Натуральныя патрэбы, яны, таварыш мой крылаты, не дрэмлюць. А вось гэтага я ўжо насамрэч не вытрываю.

Дзімон. Вы, ізьвіняюсь, не сцыце...

Ганна. Пра тое і кажу. Сама я пратрымаюся, а вось што да цябе...

Дзімон (*смяецца*). Ды не, я не ў тым смысьле “не сцыце”, што не сцыце... я как бы хацеў сказаць “не бойцеся”. Ік!.. Я нічога... па здароўю крэпкі. Магу доўга... ік!

Ганна. Збаў мяне ад падрабязнасьцяў.

Дзімон. Ік!

Ганна. Што ж, будзем спадзявацца на твой юнацкі арганізм. Тады можаш глынуць яшчэ.

Ірве зубамі батон.

Ганна. Там каўбаса. Нарэзка. Зручна.

Дзімон (*тянецца к сумке. На полпути его рука застывает*). Не. Каўбасу не буду.

Ганна. Неспасьціжны маральны закон.

Дзімон. Чаго-чаго?

Ганна. Гэта дзядуля Кант. Прадзядуля, калі больш дакладна. У сучаснага чалавецтва... як цябе зваць хоць?

Дзімон. А вам нашто?

Ганна. Трэба ж да цябе неяк зьвяртацца.

Дзімон. Ну, дапусьцім, Артур...

Ганна. Дапусьцім? Ну дапусьцім. Дык вось, Дапусьцім-Артур, у сучаснага чалавецтва ёсьць прадзядуля і дзядуля. Прадзядулю звалі Кант, а дзядулю – Фрэйд.

Дзімон (*оживляясь*). Фрэйд? Я Фрэйда знаю. Ён – пра сэкс.

Ганна. Ну так. У агульных рысах...

Дзімон. Дык што?

Ганна. Кант усё зьдзіўляўся таму, што ёсьць неба.

Дзімон. А чаму, ізьвіняюсь, зьдзіўляцца? Ёсьць Бог, значыць, і неба ёсьць. Без праблем.

Ганна. Вось як. Выходзіць, ты разумнейшы за Канта. У яго якраз усё з праблемамі. Ён, глядзі ж ты, зьдзіўляўся і таму, што Бог ёсьць. Дый нават не зьдзіўляўся, а зьдзіўлена радаваўся. Багавеў... Ды што гэта я табе лекцыю чытаю?

Дзімон. Не, вы гаварыце. Гэта нічога, дажа прыкольна. Радаваўся, значыцца?

Ганна. Прыкольна? Ну так. Можна і гэтак сказаць. У агульных рысах.

Дзімон. А што за закон?

Ганна. Маральны. Ён, гэты самы прадзядуля Кант, болей за ўсё дзівіўся дзвюм рэчам. Ёсьць неба. Настолькі суразмернае, настолькі гарманічнае, што ясна: яно не само ўзнікла, яно створанае, разумееш?

Дзімон. А чаго тут не разумець? Не дурны.

Ганна. Вось і добранька.

Дзімон. А другое што там?

Ганна. А другая рэч – маральны закон. Што людзі неадкуль ведаюць, якія ўчынкi зьдзяйсняць правільна. Нават калі дужа хочацца зрабіць няправільна...

Дзімон. Лох ваш прадзядуля.

Ганна. Чаму?

Дзімон. Ды таму што ёжыку ясна: з-за Бога, у натуры.

Ганна. У “дзясятку” трапіў.

Паўза.

Дзімон. А я тут, ізьвіняюсь, якім бокам?

Ганна вобросітэльна смотрыт на него.

Дзімон. Ну, вы казалі: маральны закон... Не... неспа... Нейкі там... Пра мяне.

Ганна. А-а-а. Неспасьціжны. Ну добра. Грошы па ліфтах здабываеш?

Дзімон змрочна маўчыць.

Ганна. З ножычкам гуляеш?

Дзімон маўчыць.

Ганна. Зарплату маю забраў?

Дзімон маўчыць.

Ганна. А каўбасу браць саромеецца. Неспасьціжны і ёсьць.

Дзімон (*пакрыўджана*). Не буду я каўбасу.

Ганна. Затое я буду. Дай мне пакунак, будзь ласкавы. И адарві батону. Дзіўна, я чамусьці захацела есьці...

Дзімон. У мяне рукі гразныя.

Ганна. Нішто. Не бянтэжся. Калі ўжо мы поруч разважаем пра натуральныя патрэбы ды пра Канта, дык, можна лічыць, пабраталіся... І мікробамі таксама.

Дзімон шарыт в пакете, вынймае пакетык колбасы, отрывае кусок батона, протягивает Анне. Едят.

Дзімон. А Фрэйд?

Ганна. Дапытлівы ж у цябе розум, братка-Трусік...

В лифте темнеет.

КАРТИНА ШЕСТАЯ

Высвечивается квартира Димона.

Слышен скрежет ключа в замочной скважине. Открывается дверь, входят Дзімон и Алена. Снимают куртки и кроссовки. Лене лет 17, но выглядит она старше из-за обилия косметики. Она представляет собой уменьшенный и суженный в объемах двойник Матери Димона: видимо, вкус в городке за последние десятилетия не изменился. У Лены ослепительно белые, падающие на плечи волосы и большая, стоящая торчком грудь. Она в обтягивающей трикотажной кофточке и в тугих джинсах. Алена садится в кресло, нога на ногу. Качает ногой. Дзімон садится напротив.

Алена (лениво). Дык я не поняла, матка, как бы, не прыедзе?

Дзімон. Не. Яна ў дзярэўні, у бабкі. Бульбу зьбірае. А я саскачыў.

Алена. Мы ў тую суботу ездзілі.

Дзімон. У тую – рана. Зараз – самае то.

Алена. І нічога не рана. У нас картопля – бульбінка да бульбінкі.

Молчат.

Дзімон. Чаю? Кофе?

Алена. А ў цябе растваральнае ці молатае?

Дзімон. Растваральнае.

Алена. Тагда чаю. А ў цябе чорны ці зялёны?

Дзімон. Чорны.

Алена. Тагда не нада.

Дзімон. Можа, канфет?

Алена. А ў цябе якія?

Дзімон. Асарці.

Алена. Можна.

Дзімон вытасківае из буфета большую коробку, открывает.

Алена (копаясь в коробке). Тут тока "Рамашка" асталася

Дзімон. Дык гэта ж з матчынага дня раждзення каробка, з красавіка. А потым яшчэ мой быў, у чэрвені. Пад'елі ўжо.

Алена. Не, я "Рамашку" не люблю.

Дзімон (с надеждой). Алена, ты, можа, выпіць хочаш?

Алена. Ага, я вып'ю, а ты прыставаць будзеш.

Дзімон мотае головой.

Алена. Тагда можна.

Дзімон идет к буфету, вынимает бутылку, два хрустальных фужера. Потом бежит в кухню, выносит поднос, ставит на него фужеры и спиртное, водружает на журнальный столик.

Алена (оглядев бутылку, мечтательно). Нядаўна партугальскае піла, пінта. Такое ружовенькае... Прама з Партугаліі. А еше францускае. Такое чырвоненькае. Прама з Францыі (вздыхает). Ну ты чаго? Налівай.

Дзімон поспешно наливает. Пьют.

Дзімон. Музыку ўключыць?

Алена. Можна.

Дзімон щелкает магнітофоннай клавишай. Раздаецца рэп. Алена пачынае падтанцоўваць, сядзя ў крэсле. Дзімон, крякнуў, буда на што-то рэшыўся, выходзіць на сярэдзіну камнаты і пачынае плясаць. Танцуе ён добра, затейліва, озорна. Уходзіць яго ськованасьць, топорнасьць. Сячас ён кажацца амаль красівым.

Алена (хлопае ў ладошы). Прыкольна! (Потым успамінае аб саліднасьці, з якой, відавочна, прывыкла весті сябе ў прысутнасьці мужчынаў, сьдержанна). Тыпу, нічога так, умееш.

Дзімон запыхавшыся садзіцца, залпом допівае віно з фужэра, налівае яшчэ, пытаецца наліць Лене. Музыка затыхае, становіцца еле слышна.

Алена. Куды? Не бачыш – у мяне ноліта.

Дзімон. Дык я ж тока асьвяжыць...

Алена. Асьвяжыць можна.

Дзімон (пытается вести светский разговор). Слыхала, дваццатага "Прыбамбасы" выступаюць.

Алена. У горадзе?

Дзімон. У горадзе.

Алена. Задорага, пэўне.

Дзімон. Дарагавата.

Алена. Яны как бы нічога сабе.

Дзімон (строга). Па мне, дык вашчэ мегагрупа!

Алена. Ну.

Дзімон. Можна, з'ездзім?

Алена. Дык дорага ж.

Дзімон. МаЕ праблемы. З'ездзім?

Алена. Можна.

Дзімон. Сто пудоў?

Алена. Ну ладна.

Дзімон (ободренный). Тагда я заўтра зматуюся, куплю білеты.

Алена. Слухай, Дзімон, а як там з работай? У горадзе.

Дзімон. Нармальна.

Алена. Я во думаю... Можна, менеджарам?

Дзімон. Гэта наўрад ці. Менеджараў там як гразі. І ўсе з вышэйшай адукацыяй.

Алена (со вздохом). Тагда сакратаркай.

Дзімон. Там гэтых сакратарак... І ўсе...

Алена. Тагда афіцыянткай.

Дзімон. Афіцыянткай?

Алена. А чаго?

Дзімон. Ну как бы...

Алена. Чаго?

Дзімон (мрачно). Сама знаеш.

Алена (запальчыво). А тут, можна падумаць, не? Я кагда са сьмены іду, дык вечна які боўдзіла... А между прочым, цёмна, усе дрыхнуць, а як і не дрыхнуць, дык хто выйдзе? Галасі – не галасі. Тока сабакі брэшуць... А ён, между прочым, прычэпіцца тыпу як муха да мёду... Учора во прышлося рэальна драпаць. Харашо – накірнуты быў, адстаў.

Дзімон. Я цябе праважаць буду.

Алена. Ты?

Дзімон (*обиженно*). А што?

Алена. Яны цябе ў два разы шыршэ. И вышэ – так жа сама ў два.

Дзімон. Ну і што... Я лоўкі как бы.

Алена. Ага, лоўкі.

Дзімон (*мрачно*). Не быў бы лоўкі – фіг бы устроіўся. Там знаеш якія нада?

Алена. Якія?

Дзімон. Лоўкія.

Алена. А не баіцца?

Дзімон (*настороженно*). Чаго?

Алена. Ну, што сарвесся.

Дзімон. З чаго б гэта?

Алена. На высаце ж... Гэта ж пака яе павесіш...

Дзімон. Каго?

Алена. БалдЭс ты нейкі. Ды рэкламу тваю!

Дзімон (*с облегчением*). А-а-а... Ды не, наўродзе. А чаго баяцца? Нас навывкам навучалі. Прамысловага альпінізма.

Алена (*по-бабьи сочувственно*). А ўсё адно. Трудныя гэта бабкі.

Дзімон. Ну в обшчам ...

Алена. І багата выходзіць?

Дзімон. По-рознаму. За прошлы тыдзень пашці што на мартэнсы... Заўтра яшчэ... гэта... малёк падраблю і якраз.

Алена. А ўсё адно. Апасныя гэта бабкі.

Дзімон (*хорохорится*). Хто не рыскуе, тот не п'е. Вып'ем?

Пьют. Алена внезапно смеется.

Дзімон. Ты чаго?

Алена. Ды так. Спомнілася. Як ты ў трэцім класе цераз казла прыгаў. И застраў. Лоўкі!..

Дзімон (*мрачнеет*). Гэта не я быў.

Алена (*смеется*). Ты-ты...

Дзімон. Не я.

Алена. Ты!

Дзімон хватает Лену, прижимает к себе.

Алена. Адпусьці, балдэс!

Дзімон (*сквозь зубы*). Гаворыш – шыршэ? Гаворыш – вышэ?

Алена. Адчапіся, чокнуты!

Дзімон. Гэта я – чокнуты?

Обрушиваются на пол.

Дзімон (*бормочет*). Ну і хай – чокнуты! Ну і хай – застраў. Гэты казёл вашчэ... я тады мелкі быў...

Алена. Дурак! Шпонку адарваў!

Дзімон. Дурак-та дурак, зато вумны.

Алена. Ага, вумны! Шпонку адарваў...

Становится на корточки, ищет пуговицу. Дзімон присоединяется. Оба ползают по полу.

Алена. Вужас какой-та. Тыпу як дзеці. Як у пятым класе... Дурак-дурак!
Дзімон (*бормочет*). Вумны-вумны... Есьлі б ты тока знала, Ленка, да чаго я вумны. Усё расшчытываю. Ночы не сплю – расшчытываю.
Алена. И што ты расшчытываеш?
Дзімон. Ну... гэта... усё. Будушчае.
Алена (*умудренно*). Будушчага не расшчытаеш.
Дзімон. Чаму гэта?
Алена. Таму што карма!
Дзімон. Чаго-чаго?
Алена. Карма! А гаворыш – вумны. Вумны-вумны, а дурак! Кармы не знаеш!
Дзімон. Алёнка, глядзі, нашоў!

Потрясает пуговицей, зажатой в руке. Алена – тоже на коленках – ползет к нему. Оказываются на середине сцены.

Дзімон. Скажаш, не вумны? Я тагда тваю пугаўку... Фіг ты пабачыш тагда тваю пугаўку...
Алена (*смеется*). Ды ладна, вумны!
Дзімон (*требовательно*). Яшчэ.
Алена. Ды вумны, гавару ж! Асабліва па алгебры.
Дзімон. Усё папутала. По геаметрыі. У мяне мысьленне стэрэа... (*трет лоб*)... як там? Забыў... Лен, як там матэматычка гаварыла: у цябе мысьленне стэрэа...
Алена (*упрямо*). Па алгебры. Я ў цябе алгебру скатывала. А геаметрыю – у Ваські Ждана. Ён тожа ў горадзе. На матфаку.
Дзімон. Ды ну яго, Ваську! За мамкі-папкіны грошы кожны дурак – вумны.

Алена хихикает.

Дзімон. Ты чаго?
Алена. Ён такі хаер адрасьціў, дліньшэ маіх... Касьнічком жэнскім перавязвае.
Дзімон (*хмуро*). Гамасяціна.
Алена (*сурово*). Фу! Штоб я такіх слоў нікагда!

Отодвигается. Пауза.

Дзімон. Алена...
Алена. Чаго?
Дзімон. Знаеш, што мне ў табе падабаецца?
Алена (*заинтересованно*). Што?
Дзімон. Што ты строгая.
Алена (*польщенно*). А я строгая?
Дзімон. А то...

Целует Лену.

Алена. Мне тожа как бы... Што ты сур'ёзны, а не як некаторыя... Расшчытываеш усё... Думаеш.

Дверь распахивается. Входят Маці Дзімона и Дзядзька Мікола, он очень грязен.

Маці (*радостно*). Ой! Дзеткі!

Алена. Добры вечар, цётка Сьвета! Добры вечар, дзядзька Коля!

Дзімон. Ты ж гаварыла – заўтра.

Маці (*смеється*). А мяне дзядзька Мікола падвёз... Думаю: а і праўда, чаго там ноч кукаваць! Пракачуся, як гаворыцца, з вецярко... Вось і працаціліся... з вецярко. Загразьлі мы (*Смеється*). Тросам нас цягнулі! Харашо хоць астанавіліся, цяперака ж людзі якія... ніякія цяперака людзі.

Дзімон. А-а-а.

Алена. А-а-а.

Дзядзька Мікола. А ты чыіх-та?

Маці. Ды Рыхлых жа ж! Не пазнаў? Гэта Ленка, Пеці Рыхлыха дачка.

Дзядзька Мікола. Ідзі ты?!..

Маці (*весело*). Не пазнаў! Не пазнаў!

Дзімон (*хмуро*). Апяць?

Маці (*виновато*). А я што? Я нічога...

Дзядзька Мікола. Ты матку-та не строй, паняў?

Маці. Я нічога, я толькі піва трошкі...

Алена. Пайду я.

Маці. Ну што ты, дзетанька! Куды? Раненька-та яшчэ. Я зараз картоплі, толькі з-пад зямелькі... Сальца... Гурочкі ўскрыю. Пасядзім па-людску.

Дзядзька Мікола. А што? Матка дзела гавора...

Дзімон (*гордо*). Ты пагадзі, Лен. Я цябе на таксі адвяду.

Алена. Ой... Дзім, ты чаго? Тут ходу пяць хвілін.

Дзімон. Сказаў – адвяду, значыць – адвяду...Пагадзі-ка, Лен.

Идет за шкаф, стараясь вести себя тихо, поднимает сиденье кресла-кровати, шарит в наволочке, вынимает деньги, отсчитывает несколько купюр, опускает сиденье. Подумав, опять поднимает, вынимает еще купюру, засовывает в карман, выходит. Все это время Алена неторопливо одевается. Дзімон срываєт куртку с вешалки, уходят.

Дзядзька Мікола. Вось дык так!

Маці. А што?

Дзядзька Мікола. Волі панабіраліся...

Маці. А і што з таго? Бальшыя ўжо... Самазабясьпечаныя...

Нагибается к журнальному столику, убирает фужеры. Дзядзька Мікола подходит сзади, крякнув, обнимает ее.

Маці. Ой, Міколка... Срамоцце якое...

Дзядзька Мікола (*бурчит*). Чаго срамоцце? Нічога не срамоцце...

Маці (*неуверенно*). Старэнькія мы ўжо.

Дзядзька Мікола. Ідзі ты?!.. Якія там старэнькія? Ты мне гэта кінь – старэнькія... Ты, гэта, Сьветка... для мяня ўсё адно, як у восьмым класе, на апошнім званку. Помніш апошні-та?

Маці (*кокетливо*). Не-а.

Дзядзька Мікола. Ідзі ты?!.. А во я не забыў. Гэта ж трыццать год з гакам, а я не забыў... Такое міні-міні. И ногі-ногі... *(Умиленно)*. И банцік, як у перваклашкі. Банцік-та хоць помніш?

Маці. Банцік, наўродзе, помню... Белы?

Дзядзька Мікола. Ружовы...

Рывком переворачивает Маці лицом к себе, прижимает.

Маці. Ну ты чаго, Колечка? А, Колечка... Ну давай па-людску. Ты рукі памыешь. Я гурочкі адкрыю... сальца, бульбачкі пажАру...

Свет в квартире Димона гаснет.

КАРТИНА СЕДЬМАЯ

Освещается кабина лифта. В лифте Дзімон и Ганна.

Дзімон. А вы на таксі часта ездзіце?

Ганна. Бывае, а што?

Дзімон (з гонарам). А я часта.

Ганна. Ясьненька, куды мае грошы пойдуць.

Дзімон. І нічога не пойдуць... І нічога не туды...

Ганна. А куды?

Дзімон. Вам дзела?

Ганна. А каму ж? Грошы ж мае. У тым ліку.

Дзімон. У каторым яшчэ ліку?

Ганна. Не першую ж ты мяне... акучваеш. Сам казаў, што і іншыя былі.

Дзімон. Во класна сказала! Акучваеш...

Ганна (задумчыво). Адсутнасьць вобразнага мысьлення...

Дзімон. Чаго-чаго?

Ганна. Вобразнага мысьлення. Ну, палёта думкі. Адсутнасьць вобразнага мысьлення... і ёсьць прычынаю адсутнасьці міласэрнасьці і любові.

Дзімон пытаецца отодвинуться, что, естественно, не получается.

Не бойся. Я не звар'яцела. Проста часам размаўляю сама з сабою.

Дзімон. А нашто?

Ганна. Не ведаю. Мабыць, таму, што тады я ўпэўненая, што мяне пачуюць?

Дзімон. Во даёце! Не, вы точна чумаваея.

Ганна. Нават не разумею – гэта камплімент альбо вырак.

Дзімон. Чаго?

Ганна. Не зьвяртай увагі.

Дзімон. А гэта тожа, што ль, прадзядуля?

Ганна. Які прадзядуля?

Дзімон. Кант.

Ганна. Што менавіта?

Дзімон. Пра адсутнасьць любві.

Ганна. Не, гэта іншы.

Дзімон. Многа іх.

Ганна. Многа.

Дзімон. Трудна запомніць, наверна.

Ганна. Цяжка.

Дзімон. Сядзіце і вучыце, што ль?

Ганна. Вучу.

Дзімон. Наізусьць?

Ганна. Бывае што і так. Але гэта само запомнілася.
Дзімон. А чаму?
Ганна. Што – чаму?
Дзімон. Запомнілася.
Ганна. А-а-а. Як бы табе растлумачыць...
Дзімон. Ды лёгка! Я вам не балдЭс які. Я, между прочым, вумны. Матэматычка гаварыла, што ў мяне мысьленне стэрва... стэрэа... забуйся.
Ганна. Стэрэаскапічнае?
Дзімон (*радасна*). Ну!
Ганна. Тады і праўда “вумны”. Разумнейшы за мяне. У мяне стэрэаскапічнае – нулявое.
Дзімон (*недоверчыво смеецца*). Пургу мяцёце?
Ганна. Чыстая праўда. Я са стэрэаметрыі толькі адну задачу магла рашыць. Тую, што пасья тэрэмы, на адно дзеянне. А наступную, на два, ужо не магла.
Дзімон. Ну да?! Як жа вы ў інстытут паступілі?
Ганна. Выбрала той, дзе матэматыку не трэба было здаваць.
Дзімон (*покровительственна*). Нічога. У мяне ёсьць адна знакомая, дык у яе з матэматыкай тожа кранты. А вабшчэ-та яна вумная.
Ганна. Значыць, не ўсё яшчэ страчана. Значыць, і я магу на нешта спадзявацца.
Дзімон. Ну!
Ганна. Слухай, табе шчэ не надакучыла?
Дзімон. Чаго?
Ганна. Ды сядзець тут?
Дзімон. А што?
Ганна. Давай у ліфцёрню патэлефануем. Наконт грошай ты не турбуйся. Я ж паабяцала.
Дзімон. Не!
Ганна. Ніяк мой розум не сягае, на што ў цябе спадзяванкі? Што чарадзейным чынам неяк утрасецца?

Дзімон задумываецца.

Ганна. То як жа ж?
Дзімон (*раздражэнна*). Сказаў – не, значыць – не.
Ганна. Ясна. Пацан сказаў – пацан зрабіў?
Дзімон (*смеецца*). А вы праўда прыкольная!
Ганна (*устало*). На тым стаім.
Дзімон. Нябось, у вучняў наўчыліся?
Ганна. Чаму навучылася?
Дзімон. Гаварыць па-нашаму.
Ганна. Навошта ў вучняў? У мяне сын ёсьць... Зрэшты, гэта не ад яго. Калі ты на прадмет пацана.
Дзімон (*удивленна*). Сын?
Ганна. Цябе гэта здзіўляе?
Дзімон. А колькі яму?
Ганна. Васемнаццаць.
Дзімон. Як мне... Во даёце!
Ганна. Ды ў чым тут рэч?
Дзімон. Вы... гэта... не абіжайцеся. Толькі непахожая вы на маці.
Ганна. А што? Усе маці маюць тыповыя вонкавыя адметнасці?
Дзімон. Чаго?

Ганна. Чакай, дай здагадаюся... Маці, яны такія... аб'ёмныя (*разводзіць рукамі*). І валасы ў іх белыя. Ці жоўтыя? І прычоска вось гэтакя (*паказвае*) высокая, так?

Дзімон глядзіць на Ганну ва ўсе вочы.

Ганна. І апранутыя інакш, правільна? Паліто пуховае, шэрае ці зялёнае.

Дзімон. І нічога не шэрае... Галубое.

Ганна. І шапка з пясца.

Дзімон. Няма ў яе пясца.

Ганна. Што ж, сьпішам на дапушчальныя хібнасьці.

Дзімон (*мрачна*). Знасіла яна пясца, у дзярэўню адвезла. А адкуда вы?..

Ганна. А гэта, дапусьцім-Артур, якраз яно і ёсьць.

Дзімон. Хто яно?

Ганна. Вобразнае мысьленьне. Ці палёт думкі. Адсутнасьць чаго – прычына адсутнасьці міласэрнасьці і любові.

Дзімон. Гэта як?

Ганна. Ды проста. Як ты а другой гадзіне ночы пад чужымі вокнамі, напіўшыся, гарлапаніш...

Дзімон. Не гарлапаню я!

Ганна (*успокоітельно*). Гарлапаніш-гарлапаніш. Гарлапаніш – і думкі не ўзьнікае, што там такія ж самыя мамкі з бабулькамі, як і ў цябе. У цябе бабулька ёсьць?

Дзімон. Ну. Толькі яна ў сельскай мясцовасьці.

Ганна. Што і патрабавалася даказаць.

Дзімон (*мрачна*). Я не п'ю.

Ганна. Ага. Толькі выпіваеш.

Дзімон. Я не гарлапаню. Я спакойны.

Ганна. Ну, няхай сабе. Абярэм іншую сістэму доказаў. Калі ты нажом мяне пхаў, у цябе ж у галаве, вунь у той, што пад шапкай, нават не варухнулася: мо яна гэтаксама чыя-небудзь маці? Як твая.

Дзімон (*упрамо*). Не пахожыя вы на маці.

Ганна. Ага. Тады, значыць, можна і нажом?

Дзімон. А як яго зваць?

Ганна. Каго?

Дзімон. Сына вашага.

Святло ў ліфце гасне.

КАРТИНА ВОСЬМАЯ

Зажигається свет в квартире Анны. В комнате Анны пусто. Андрэй сидит в своей комнате у компьютера. В ушах наушники. На экране какая-то игра.

Андрэй (*бормочет*). А калі я гэтак? Га?.. Гадзіна, вось ты як! А я ж цябе, пачвара!.. Ах ты падла...

Ганна входит в свою комнату: спина сгорблена, на лице выражение спокойной привычной безнадежности. Садится на крутящийся стул, включает компьютер. Крутится на стуле – туда-сюда, туда-сюда.

Ганна (*зовет*). Андрэй! (*Повышает голос*). Андрэй!

Андрэй (*в своей комнате*) У-у-у, халера, выкруціўся... Нічога, зараз я табе люлЕй навалю... натаўку ў каршэнь!.. Во табе!.. копля!.. пад дупу, пад дупу!..

Ганна встает со стула, открывает дверь в комнату Андрея, входит.

Ганна. Андрэй!

Андрэй увлеченно щелкает клавишами. Ганна подходит к нему, снимает с него наушники.

Андрэй. Блін!

Ганна. І я цябе вітаю.

Андрэй (*нажимает на «паузу», но не успевает. Раздосадованно*). Гэйм оўэр. Маці, ты як заўсёды ў час. Ну?

Ганна. Можа, павячэраем?

Андрэй. Я наеўшыся.

Ганна. Чаго ты наеўся? Не было ж нічога. Я толькі прынесла.

Андрэй. Я ў кафэ пaeў.

Ганна. У якім гэта кафэ?

Андрэй. У нармальным.

Ганна. Нармальнае – гэта якое?

Андрэй. Нармальнае – гэта нармальнае.

Ганна. Ну што ж, у багатых свае капрызы. Дазволь пацікавіцца: а грошы ты адкуль узяў?

Андрэй. Ноў комэнтс.

Ганна. А ўсё ж?

Андрэй. Адкуль узяў – адтуль узяў.

Ганна. Вычарпальны адказ.

Андрэй. Скраў! Абрабаваў швейцарскі банк!

Вскакивает со стула; изображает, как натягивает маску, выхватывает вообразимый автомат, стреляет из него... Последней "очередью" он в упор "расстреливает" Анну.

Ганна. Вось яна, твая падкорка ў дзеянні. Фігляр. Блазен балаганны.

Андрэй (*раскланьваецца*). Прыемна пазнаёміцца. Андрэй.

Ганна. Вернемся да нашых баранаў. То па грошы куды зьбегаў?

Андрэй. На Кудыкіну гару.

Ганна. Да бацькі?

Андрэй молчит.

Ганна. Ага. Значыць, да бацькі. Да папіка... гэтак у вас цяпер гаворыцца?

Андрэй. Цёмная ты, маці. Папik – гэта хахаль, які ў гадах. А бацька – гэта батон.

Ганна. Удзячная за кансультацыю.

Андрэй. Заўсёды рады.

Ганна (*кричит*). Ды як ты сьмееш?

Андрэй (*подскакивает от неожиданности*). Звар'яцела?

Ганна. Хам!

Андрэй молчит, смотрит исполобья.

Ганна (з цяжкасцю бярэ сябе ў рукі). Няблага ты ўладкаваўся, як я пагляджу... У маці грошы скончацца, дык ты – не будзь дурненькі – да бацькі.

Андрэй (з выклікам). А што, нельга?

Ганна (горько). І што, не сорамна? Ані?

Андрэй. Не зразумеў.

Ганна. Патлумачыць?

Андрэй. Не-а. Я лепш пяхком пастаю.

Ганна. Ты свае ўласныя словы маеш? Альбо толькі з фільмаў?

Андрэй. А ў цябе – толькі з кніжак?

Ганна. Дзіцячы садок нейкі. Маркіз Дзетсад... Слухай, табе колькі гадоў? Пяць? Восем?

Андрэй. Я так і думаў, што ты не памятаеш.

Ганна (растэранна). Чаму гэта – не памятаю? Памятаю.

Андрэй. І гэта цябе станоўча характарызуе.

Ганна. Хам.

Андрэй. Ты робісся занадта аднастайнай, мутэр.

Ганна. Не сьмей мяне гэтак называць!

Андрэй. Тады мазэр? Ці лепей маман?

Ганна (тщательно проговаривая слова, отчетливо артикулируя, как на лекции). Няўжо незразумела, што за кожным разам, калі ты ідзеш да бацькі выкланчваць грошы, гэтым самым ты фактычна кажаш: татуля, мы без цябе сыйшлі на нішто – зьбяднелі, схуднелі, пааблазілі, зрабіліся нябогамі, гарунамі, жабракамі...

Андрэй (у тон ёй). Скажаш, гэта няпраўда?

Ганна молчит.

Андрэй. Зайздросьціш, мутэр?

Ганна. Што ж у цябе за язык, што за брудны такі язык...

Андрэй. Ды вось такі я ўжо выйшаў. Вырадак! Або, можа, пакруцей сказаць? Я магу: выбль...

Ганна. Сьціхні!

Андрэй. Во-во. Скарыстоўваем правераныя захады (перадражнівае). Сьціхні! Замаўчы! Займіся справаю! Хіба не бачыш, матуля працуе! Сам разьбірайся, вялікі ўжо вырас! Не замінай: матуля піша лекцыю! Не замінай: матуля піша дысэртацыю! Не замінай: матуля піша кнігу!

Ганна (бездапаможна). Ну як жа ж гэтак можна? Мы ж ніводнага разу без цябе на адпачынак не з'ездзілі. Ды што там – адпачынак... У кіно без цябе мо толькі раз-другі схадзілі. І за сталом ты заўсёды быў з дарослымі, калі госьці...

Андрэй. Ага, адпачынак... музеі гэтыя дзеўбанутыя, паходы тыя дэбільныя, байдаркі гэныя... Камар'ё, блін! Фяліні-чмяліні, Бергман-хергман... Госьці, грызуць косьці...

Ганна. Ну ясна, табе клУбы падавай.

Андрэй (с уничижительной жалостью). Маці, ты мяне прабач, пліз. Але ты нейкі рарытэт. Мастадонт, ай'м соры. Добра – папец саскочыў, цяпер з ім хаця б паразмаўляць можна па-чалавецку. У нармальных умовах.

Ганна. Гэта ўжо цікава. Як казалі класікі, вечар перастае быць пяхчотным... І дзе ж вы гэта... па-чалавецку?

Андрэй. Дзе трэба, там і...

Ганна. Дазволь, угадаю.

Андрэй. Ды ты і назваў такіх не ведаеш.

Ганна. Ну чаму ж? "Рок-Хаўс кафэ"? "Бронкс"? Што там яшчэ?

Андрэй. А хоць бы і "Бронкс". Табе якая справа?

Ганна. Маеш рацыю. Ніякай справы няма. Проста цікаўнасьць. Няўжо бацька...

Андрэй. А што? Калі ты на сябе лэйбл нашыла "Не ўзлазь, заб'е", і для студыёзаў хадзячая страшылка, дык і бацька таксама мусіць?.. Ён, між іншым, яшчэ пажыць хоча. Яму нібыта пакуль не сто год. Рэальна чалавек плечы выпрастаў...

Ганна. Што не можа не радаваць. І добра пасядзелі?

Андрэй (с вызовом). Цябе што, зайздросць апанавала?

Ганна (машинальна). Зайздрасць.

Андрэй. Во-во.

Ганна. Што?

Андрэй. Ды нічога.

Ганна. Ага, відаць, вечназялёная тэма майго снабізма не перастае квітнець і пахнуць. Прынамсі, у сьвядомасьці твайго... як яго... батона. Пра бабулю распядаў – ну наконт "не на наш капыл"?

Андрэй молчит.

Ганна. И пра памылкі ў маўленні, пэўна, прыгадаў...

Андрэй молчит.

Ганна. І як усё жыццё са мною пакутваў, з халаднаносай інтэлектуйкай, так?

Андрэй молчит.

Ганна. Сыне, ты хаця б разумееш, што гэта ўсё – апраўданні?

Андрэй молчит.

Ганна. Добра, пагутарылі.

Собирается уходить, потом вдруг спохватывается, резко поворачивается: видно, в ее голову пришла какая-то мысль.

Ганна. Чакай, чакай... А ў гэтым... у "Бронксе" вы ўдвух былі?

Андрэй маўчыць.

Ганна. Альбо... утраіх?

Андрэй (с вызовом). А як і ўтраіх? Што, нельга?

Ганна. Ды не, дзеля чаго ж нельга. Можна (*Кричит*). Цяпер усё можна!

Андрэй (отшатываясь). Табе што, дах зьнесла?

Ганна. І хай зьнесла!

Андрэй. Слухай, маці... З табой жа ж цяпер наогул немагчыма, блін... Ты ж зусім... таго, з глузду з'ехала, блін... Маці, я з табой жыву, як на парахавой бочцы...

Ганна. Ах, блін? Ах, немагчыма? Ах, на бочцы? На парахавой? (*б'е яго па шчацэ*).

Андрэй (агаламшаны). Мам, ты што?

Ганна выбегае з камнаты, адкрывае балконную дзверь. В камнату врываецца шум вечернага горада. Свет паступенна гаснет. Виден толькі сілуэт Анны на фоне горадскага зарева, спіной к зрыцелю – трысушыя плечы, сгорбленая спіна. В камнате Андрэя горыць толькі камп'ютэр; на яго фоне фігура Андрэя – трысушыя плечы, сгорбленая спіна.

Конец первого действия

ДЕЙСТВИЕ ВТОРОЕ

КАРТИНА ПЕРВАЯ

Ганна і Дзімон у ліфце, сядуць на полу. Дзімон таке сныў курткы. На полу бумажкы ад еды, поліэтыленовыя пакеты, пустая бутылка із под мінералкы. Речь Дзімона і Анны слейка заторможеная: вядімо, ім не хватыць воздуха.

Дзімон (*трысае бутылку, адставляе*). Можа, яшчэ ёсьць?

Ганна мотае галавой.

Дзімон. Жалка.

Ганна молчыць.

Дзімон (*с наіграннай бодрасцю*). Нічога! Чалавек без яды тры дні можа выдзержаць. А без вады суткі. Я па целеку бачыў, там адзін ёг вабшчэ нічога не есьць-не п'е, толькі сьлюной харчуецца.

Ганна молчыць.

Дзімон. А яшчэ бываюць такія, яны сонечнай энэргіяй кармацца... і пояцца. Я па целеку бачыў.

Ганна молчыць.

Дзімон (*явно подыскывая тему*). А я быў два дні не еў. Рэальна не еў. Пасьціў.

Ганна (*голос у яе слабы*). Ты мяне забавляеш?

Дзімон (*пакрыўджана*). І нічога не забавляю.

Ганна. Памылілася, мабыць.

Дзімон зноў – млява, без надзеі – пачынае націскаць на кнопкі.

Ганна. Не выйдзе. У яго тэрмін эксплуатацыі восем гадоў як выйшаў.

Дзімон (*бормочет*). Нічога, нічога.

Раздаюцца удары. Дзімон подсакывае.

Чаго гэта?

Ганна (*уздымае галаву*). А гэта, дапусьцім-Артур, суседзі... Якія прагнуць ліфта. Схамянуліся. Відаць, другі таксама стаў.

Дзімон (*нярвова*). Чаго вы ўсю дарогу ізьдзяваецеся?

Ганна. Я? Здзекваюся? (*Смяецца*).

Дзімон. Завёце мяне...

Ганна. А як цябе зваць?

Дзімон (*змрочна*). Дзьмітрый.

Ганна. Міця, значыць. Добрае імя. Я сына хацела... назваць...

Дзімон. Не назвалі?

Ганна. Не назвала.

У дзверы ліфта зноў залаташылі. Галасы: "Хопіць затрымліваць!", "Адпусьціце ліфт нарэшце!"

Дзімон. Чаго гэта яны?

Ганна. А гэта яны думаюць, што мы спецыяльна ліфт трымаем. Дзеля нейкіх уласных мэтаў. Чуюць – размаўляем. Думаюць: калі б завісьлі – майстра выклікалі б. Або лямантавалі б, каб хто-небудзь дапамог. Лагічна?

Дзімон. Тс-с!

Галасы: "Ды ну іх! Пайшлі", "Не, гэта ўжо надакучыла... я гэта так не пакіну".

Ганна (*шепотом*). Это першыя ластаўкі. Зараз колькі? Палова на шостую? Вось-вось, усе якраз з працы... Пара ліфцёрцы тэлефанаваць, Міця.

Звонок.

Дзімон. Не рыпайцеся!

Ганна. А чаго мне рыпацца? Гэта табе тэлефануюць.

Откидывается на стенку лифта, прикрывает глаза.

КАРТИНА ВТОРАЯ

На авансцену выходит Алена. Она прижимает к уху телефон. Дзімон смотрит на трубку. Поколебавшись, нажимает клавишу.

Дзімон (*тихо*). Алё.

Алена. Прывет.

Дзімон. Прывет.

Алена. Як дзела?

Дзімон. Нармальна.

Алена. Як дабраўся?

Дзімон. Куды?

Алена. Дахаты ўчора.

Дзімон. Нармальна.

Алена. А зараз ты дзе? У горадзе?

Дзімон. Ну. Лен, я зараз... гэта... заняты.

Алена. Дык рабочы дзень жа ж кончыўся.

Дзімон. У мяне ненарміраваны.

Ганна приоткрывает глаза, негромко смеется. Дзімон смотрит на нее сердито.

Алена. Гаротненькі ты мой! Ой, дык ты, можа, зараз якраз вешаеш?

Дзімон. Вешаю.

Алена. На высаце?

Дзімон. Ну.

Алена. А на якім?

Дзімон. На шаснаццатым.

Алена. Цёмна ж!

Дзімон. Нічога, спраўлюся.

Алена. Ой! Тагда ўсё. Ты, Дзім, асьцярожней, ладна? Ты беражы сябе, ладна? Ты тока...

В дверь лифта где-то внизу опять стучат, судя по звуку, пинают ногами.

Дзімон (*торопливо, тихо*). Добра, Лен, тут гэны... брыгадзір...

Алена (*после паузы, нежно*). Пака.

Дзімон. Пака.

Алена. Цалую...

КАРТИНА ТРЕТЬЯ

Дзімон прячет трубку в карман.

Дзімон (*с гордостью*). Знаёмая.

Ганна. Тая, у якой с матэматыкай не ладзіцца?

Дзімон. Ну. А адкуда вы?..

Ганна (*вяло*). Яшчэ, знайшоў тэарэму Ферма... На вышыні, значыць? На безыменнай?

Чуецца груканне: менш гулкае, больш гучнае. Грукаюць яўна тут жа, на тым жа паверсе, дзе стаіць ліфт. Дзімон хутка вымае нож, моўчкі паказвае яго Ганне. Маўчанне. Мужчынскі голас: "Нікога няма". Жаночы голас: "Якога нікога? Толькі што ж..." Мужчынскі голас, аддаляючыся: "Глюкі". Жаночы, аддаляючыся: "Ты як хочаш, а я зараз жа ж у аварыйку пазваню. Вычварэнства. Абрыдла". Ляскаюць дзверы. Паўза.

Дзімон. Ф-ф-фу!

Ганна. Ты за кожным разам зьбіраеся ў мяне нажом торкаць?

Дзімон. Гэта штоб вы маўчалі.

Ганна. А вербальна нельга?

Дзімон (*зло*). Вы як на зарубежнай мове гаворыце. Ні славечка ў прастаце. Корчыце з сябе тут.

Ганна. Гэта ж трэба! Якое супадзенне!

Дзімон. Дзе?

Ганна. Нідзе. Так проста. Думкі ўголос.

Звонит телефон. В квартире Анны зажигается свет. Андрэй стоит с трубкой.

Ганна. Не бойся. Я не адкажу.

Дзімон (*шипит*). Выключыце званок!

Ганна. Не выключаецца: мадэль антыкварная. Гэта не мой, это сына стары.

Дзімон. Тэлефон вырубіце!

Ганна. А як? Я ніколі... я з тэхнікай, разумееш, не дужа...

Дзімон выхоплівае ў яе тэлефон, тыцкае па кнопках. Потым, напружыўшыся, ламае яго. Тэлефон змаўкае. Голас звонку: "Чуў, там званіла?" Другі голас: "Наўродзе як". Першы голас: "Ну вось, ізноў..." Другі: "Не, точна, хтосьці там... ну зараз я ім інтым парушу". Гучнае грукаценне, напэўна, нагамі. "Задралі. Не, я ўсё ж спушчуся. Зараз я гэтай лифцёршы..." Тупат. Дзімон сядзіць застыўшы.

КАРТИНА ЧЕТВЕРТАЯ

Андрэй в комнате набирает номер.

Андрэй. Прывітанне! Слухай, ты да нас калі зьбіраўся? А-а... А мутэр у курсе? Калі ты з ёй размаўляў?.. Ды вось, пайшла ў магаз, і няма. Кажу: у краму пайшла. Ды даўнавата ўжо. Цеста паставіла, яно ўжо па сталае распаўзаецца... А я адкуль ведаю? Мо прыняць цябе хоча па-чалавецку. Госьць усё ж. Дарагі госьць. Першы раз за колькі... за чатыры месяцы... Што? Ды званіла яна, званіла, я не падняў. Заняты быў. Я пасья перазвоньваў, яна не адгукаецца... Што нашто? Званіла нашто? Адкуль я ведаю. Я думкі не чытаю. Слухай, ды прыбярэ ты гэтую сваю ад трубка, не магу я, калі яна там... што яна там з табой робіць, казыча, ці што? А то ўжо надта цябе на "хі-хі" прабіла... Упс! Дапёр. Ведаеш, нашто мутэр, напэўна, званіла? Яна звоніць, калі зашмат усяго набярэ, я тады спускаюся, яна вечна награбе, а пасья несьці не можа, ёй сьпіна баліць... Каму расказаць? Табе? А з якога бадуна? Вельмі цябе яе сьпіна хвалюе. Расхваляваны такі ўвесь... Ды кінь ты!.. Кінь, Кажу. Ты не абавязаны. Ты, баця, чалавек пабочны... А вось гэта ты па справе кажаш. Зараз зірну (*кликает по мобильнику, смотрит на трубку*), ух ты, дзьве гадзіны з капейкамі... А я ведаў хіба? Кажу ж, заняты быў. Ну ўсё-ўсё... Зразумеў. Зараз выскачу.

Хапае куртку, выходзіць.

КАРТИНА ПЯТАЯ

В лифте. Дзімон протягивает Анне замолкнувший мобильник. Ганна смотрит на него.

Ганна. Сын званіў. Андрэй.

Дзімон. А я думаў, яго неяк па-другому зваць.

Ганна. Дапусьцім, Артурам?

Щелчок.

Механічны голас (*перапыняючыся*). Ліфт, адкажыце. Ліфт, вы на месцы?

Ганна ціха смяецца. Дзімон паказвае Ганне нож.

Механічны голас (*убок*). Маўчаць. Можа, там нікога няма?

Голас. Гавару ж, ёсьць. Шабуршыцца нехта. І мабільнік званіў.

Следует пантомима. Ганна пытаецца жэстамі аб'яснить Дзімону, што сітуацыя тупиковая, Дзімон мотае галавой. Щелчок: микрофон отключился.

Ганна. Слухай мяне. Уважліва слухай. Гэта толькі пачатак, а вось зараз будзе ой-ё-ёй што. Бо другі ліфт таксама спыніўся. У іх, у ліфтоў нашых, загадкавая крывяносная сістэма. Адна на двух. Як у сіямскіх блізьнятаў. Яны

дружная парачка. Каб другі дзейнічаў, усе на ім бы б ездзілі і ніхто б нічога сто год не заўважыў. Мы з табою тут струхлець пасьпелі б. Ты, дарэчы, гэтага, падобна, і дамагаўся.

Дзімон. Нічога я не дамагаўся.

Ганна. У гэтым выпадку, дазволь пацікавіцца, на што ты спадзяваўся?

Дзімон. Ні на што я не спадзяваўся.

Ганна. Ну вось. А кажаш, мысленне стэрэаскапічнае...

Дзімон. Пры чым тут?

Ганна. Ні пры чым. Гэта я дзеля трапнага слоўца. Не зьвяртай увагі. Мне за гэта і так дастаецца.

Дзімон. Як у зьмяі.

Ганна. Што?

Дзімон. Язык.

Ганна. А-а-а. Ну так. Штосьці адтуль, з таго кубла. Дык вось...

У дзверы ліфта латошаць далёка знізу. Галасоў не разабраць.

Ганна (*тихо*) ...табе не пашанцавала. Факт застаецца фактам. Струхлець мы не пасьпелі. Да таго ж усім ужо ясна, што нехта тут ёсьць. Такім чынам, у нас адзінае выйсьце: азначыць сваю прысутнасьць. Легалізавацца.

Дзімон. Чаго?

Ганна. Патэлефанаваць ліфцёрцы. Ці папросту закрычаць. Яны пачуюць: іх там, унізе, хапае. І з кожнай хвілінаю ўсё болей будзе.

Дзімон. Вы мяне не пужайце. Пуганы.

Ганна. Я і не зьбіраюся.

Дзімон. Ну, дапусьцім, закрычым. Ну, дапусьцім, адкрыюць яны. А вы потым... А яны мяне павяжуць... І мне – вілы.

Ганна. Я ж табе абяцала.

Дзімон. Знаю я... Абяцалі тут розныя...

Ганна. Ну што ж, тады пачакаем.

Устраивается поудобнее.

Дзімон. Чаго?

Ганна. А як ты думаеш?

Дзімон. А калі я вас, як заложніцу?

Ганна. Як ты сабе гэта ўяўляеш? Пешкі мяне павядзеш, ці як?

Дзімон. А што?

Ганна. І далёка мы так адыйдзем?

Дзімон (*с надзеждой*). А можа, у вас машына...

Ганна. А што, па мне не відаць?

Дзімон. У смьсьле?

Ганна. Муж гаворыць, што я нават на пешаходным пераходзе аварыйную сітуацыю ствараю. Хаджу кругамі, штосьці камусьці тлумачу... Куды мне машыну?

Дзімон. Плоха.

Ганна. Ды ўжо чаго харошага. Слухай... ты ўжо і так, як гаворыцца, не на тую нагу бот абуў... трэба было адразу... Дарэчы, ці не мог бы ты адказаць мне на адно невялічкае пытанне: а чаму ты адразу не пагадзіўся?

Дзімон. На што?

Ганна. На разумнае выйсьце. Як я табе з самога пачатку прапаноўвала.

Дзімон. Таму, што канчаецца на "у".

Ганна. Вось і мой сын гэтаксама.

Дзімон. Не слухае?

Ганна. Не чуе.

Дзімон. Гэта нічога. Проста ў нас зараз узрост такі.

Ганна. Гэта ж трэба... Ты што, мяне суцяшаеш?

Дзімон. Чаго?

Ганна. Суцяшаеш мяне, пытаюся?

Дзімон. А чаго – нельга?

Ганна. Чаму ж нельга? Можна.

КАРТИНА ШЕСТАЯ

На авансцене появляется Андрэй в расстегнутой куртке и в шарфе. Он запыхался. Набирает номер.

Андрэй. Баця, няма яе нідзе... Што? Дыхаю? Як дыхаю? А-а-а, гэта я па магазанах забігаўся... А што? Магчыма. Зараз зірну. Як уздымуся, так адразу і перазваню. Ну, хвілін праз пятнаццаць. Ды зноў стаяць, халера... Ну так, абодва. Як заўсёды. Маці кажа, у іх агульная крывяносная сістэма. Дастала ўжо, завісалава гэтае... Падымуся – набяру цябе. Га? Ну добра. Як хочаш. Давай. Чакаю.

КАРТИНА СЕДЬМАЯ

Зажигается свет в квартире Димона. Маці входить из кухни. Она нарядно одета – в обтягивающую красную кофту с масштабным рисунком на груди, в узкую юбку с разрезом сзади, обута в узконосые лакированные туфли. Маці Димона пританцовывае и напевае: "Пять минут, пять минут..." Становится перед зеркалом, оттягивает кофту вниз, смотрит на себя в профиль, недовольно присобирает кофту на животе. С кофтой – незадача: обтянутая, она сильно обозначает пухлый живот, необтянутая – закрывает грудь. Некоторое время Маці пытается найти компромисс между животом и грудью, в конце концов прекращает попытки и отходит от зеркала. На журнальном столике накрыт ужин на двоих, в центре букет из пластмассовых цветов, стоят несколько салатов в хрустальных вазочках и подсвечник со свечами. Вина нет, только бутылка с минералкой. Маці снимае с куклы, сядзчай на спинке дивана, розовый бантик, снова подходит к зеркалу, прикалывает бантик сбоку на волосы. Она смешновата, но обаятельна, в ней проступает что-то школьное, от того последнего звонка, о котором упомянул Дзядзька Мікола.

Маці садится в кресло боком, спускает ноги через подлокотник, покачивает туфлей. Лениво берет телефонную трубку, набирает номер.

Маці. Валька, прывет. Гэта Сьветка звоніць. Валь, ты помніш, гаварыла, што ў цябе ёсць масьцер па нагах. Ну. А што ён робіць? Брое? А яшчэ? Яшчэ масажыць? А з венамі можа? Не, мне нада, штоб з венамі. Спрасі, а, Валь. Я во яшчэ хацела, можа, знаеш, а чулкі бываюць "пяцёрачка"? а то ўсё "двойкі" з "тройкамі"... Ага, харашо тым, каторыя тошчыя... І штоб зверху крУжава. Чорненькія... (Смеется). Валька, ты мяне не падначвай, я ўсё адно не скажу. А як і паявіўся, дык што ж, адразу ўзамуж? А мо мне шчэ пагуляць ахвота. Ты, Пятроўна, саўсім збродзіла з гэным замужам... Не дапытвай. Разьведзены. Бальшыя ўжо, сын вабшчэ сямейны. Ну дык. Не, ён памагае, картоплю во вазіў. Я да тых, хто дзіцям не памагае, адношуся з негатывам. Не-не, піць не п'е, хіба

выпівае троху. Дзімка? А хіба што поймеш у Дзімкі? Наўродзе, поперак не гаварыў. Валь, ну ты шо, хіба ж пра такое спрашываюць? Дык то калі было! Дурлёпы мы былі тады, адно слова – дзяўбачыны... Я, помню, цябе ўсё дапытвала: а больна, а больна? А ты мне: не-а, як камарык укусіў. (*Смеется*). Чаго? Дурніца ты, Валька! Гламазда проста нейкая. Жызню пражыла, вума не нажыла! Нармалёвы, поняла? Не малахол, не нЕпадабень які. Вышэ срэдняга! (*Смеется*). Знаеш, канешне, хто тут у нас каго не знае. А я во не скажу! Можна, на Новы год к табе завалімся, сама тагда пабачыш... Сурпрыз будзе. А што Дзімка? У горадзе Дзімка. Он сягоння в вечернюю. Ой, не спрашывай, ну колькі ён там палучае, без разрада-та, вучанік фразяроўшчыка... Наўродзе, на фразяроўшчыка яго дзвігаюць, на павышэнне. Да лучшэй, канешне ж, лучшэй, я яму сто разоў... Ну не хоча он к табе. У горад хоча: ім там мёдам панамазана...

Звонок в дверь.

Усё, Валь, звоняць. Ну, мусіць, ён, каму ж яшчэ-та? (*Смеется*). Камарык! Ды ну цябе! Пака.

Кладет трубку. Открывает дверь. Входит Алена. Весь следующий разговор – в быстром темпе: Маці хочет поскорее его завершить.

Алена. Дзень добры, цётка Сьвета!

Маці. Дзень добры, Леначка. А Дзімачкі нямашака. Дзімачка на работцы яшчэ.

Пытается вытеснить Лену из квартиры. Алена сопротивляется, пытается просочиться в комнату.

Алена. Я вось якраз нашчот работы ягонай. Не страшна вам, цётхна Сьвета?

Маці. А чаго страшнага-та? Работа як работа.

Напирает на Лену бедром. Алена хватается за косяк.

Алена. Што ён на высаце.

Маці. Ну не на такой шчэ пакуль што... Але падымаецца паціху. Як гаворыцца, у гару. Начальства яго цэніць, прадзвігае яго начальства... Ты ізьвіні, Лен, што не запрашаю, непрыбрана ў мяне...

Лена. Нічога, нармальна, у нас так жа сама бывае... Хаця рэдка. Мы з маткай стараемся... гэта... чысьціню.

Маці. Правільна цябе матка-та гадуе. Дзеўка даўжна ў чысьціне.

Подталкивает Лену к выходу.

Алена. І не страшна вам, што ён на сабе такую цяжасьць цягае...

Маці. Ну, такавая жызьня, Лена, кожны сваю цягасьць цягае ... Я вунь адна-аднюткая, як гаворыцца, як зязюлька, Дзімульку-та падымала, думаеш, лёгка адной-та?

Алена. Цяжка. Але гэта не ў прамым смысьле, яно жызьні не пагражае.

Маці. Яшчэ як пагражае! Вось будзеш адна гадаваць, дык узнаеш, што пагражае, што не пагражае...

Алена (*упрямо*). Гэта ж не ў фізічным смысьле. Упасьці няма куды.

Маці (*сердится*). Многа ты знаеш, няма ці ёсьць. Можна так упасьці, ніжэ ніжняга. Як жанчына сябе не глядзіць, хіба ж яна дзіцё угледзіць?

Алена. Ой, цёць Сьвет, я з вамі чаго-та заблыталася.

Маці. Нічога, нічога... заблыталася – разблытаем. Ты приходзь-та ў госьці... Заўтра прыходзь, Дзімачка дома з ранку, пасядзім, усё разблытаем, усё...

Выпихивает Лену бедром. Алена исчезает из виду.

Голас Лены. Ой, дядзька Коля, вечар добры.

Голас дзядзькі Міколы. Здароў. Ты чыіх будзеш?

Маці (*торопливо*). Рыхлых она, Мікола. Пеці Рыхлыха дачка. Она уходзіць ужо, мы тутака ўсе свае жаноцкія тэмы ўжо абмаракавалі.

Дзядзька Мікола (*появляется в дверях*). Привет, мой Сьвет.

В руках у Дяди Коли торт и бутылка, заткнутая газетным комком. Снимает пальто, кряхтя стаскивает ботинки. Он в белой рубашке, галстуке, в сером костюме, стоящем колом. На ногах – белые носки.

Маці. Ой, Міколка! Які ты парадны! И з торцікам! Нашто толькі траціўся? У мяне к чаю ёсьціка, во канхветы!

Вынимает из "бара" в стенке ту самую коробку конфет, которую выставлял на стол Дзімон.

Праўда, пачатая. З маіх імянінаў. А потым яшчэ і Дзімкіны былі.

Дзядзька Мікола. Поўны ў нас камсастаў палучаецца. Торт з канфетамі. А нагатавала-та, нагатавала, што прама мама дарагая...

Маці. Ой, Колечка, ды нічога я не гатавала. Так, на хапок. Што папалася. Што пасьпелася... Ну што, Коля? Сядзем, Коля?

Дзядзька Мікола. Можна і сесьці.

Садятыся.

Маці. Ты кушай, Каляша.

Дзядзька Мікола. Крабавыя палкі... Люблю крабавыя палкі. Хоць і красіцелей там, ізьвіняюсь, як гразі.

Маці. А во бяры – у печань трасцы (Смяецца). Гэта я шуткую так. Печань траскі. Натуральны прадукт.

Дзядзька Мікола. Можна і печань. І з палкамі тожа налажы.

Маці. І аліўе.

Дзядзька Мікола. І аліўе.

Разлиывает самогон по рюмкам, встает.

Дзядзька Мікола. Ну, як гавораць, за сустрэчу.

Маці. Так, Міколка. За нашу позыню сустрэчу.

Дзядзька Мікола. Нічога не позыню. Мы яшчэ, слава Богу. Пака што ў сіле яшчэ, пака што ў памяці... Вось пайшоў я ад цябе давеча, верыш лі, прыйшоў дадому, целек уключыў, а не глядзіцца... заплюшчу вочы – там ты, на апошняй лінейцы ў банціку стаіш, у ружовым... Баявая такая... Давай-ка лучша, Сьветка, за першае каханне. Праўду людзі гавораць, першае яно і ёсьць першае. Усяму пачатак. Судзьба. За цябе, Сьвет, за судзьбу маю...

Выпивает стоя.

А ты чаго ж гэта?

Маці. Не ўпатрабляю я, Каляша. Я вабшчэ-та сябе строга гляджу. Не тое што бываюць, у каторых дзеці заброшаныя, а самі алкагалізмам займаюцца.

Дзядзька Мікола. Ідзі ты?!.. Правільная ты, Сьветка. Усягда была правільная. Адно слова – камсорг.

Маці (*смеетса*). Ох, Колечка, наблытаў ты ўсё. Я старастай была, а камсоргам у нас Валька была Шчучкіна.

Дзядзька Мікола. Валька? Ідзі ты?!.. Праўда, што ль, Валька?

Маці. Ну.

Дзядзька Мікола. Во дык номер.

Выпивает.

Маці. Ты закушывай, Коля, закушывай.

Едят.

Маці. Каляша, а ўчора ты мне такіх слоў панашаптаў, што спомню – так прама жарка ў ліцо дзелаецца. Чуйствую – расцвітаю ўся.

Дзядзька Мікола Ты... гэта... аліўе з каго дзелаеш – з каўбасы ці з мяса?

Маці. З абоімі. А што? Няўкусна?

Дзядзька Мікола. Нармалёва.

Маці. Што-та ты, Колечка, нейкі журлівы.

Дзядзька Мікола. Ды не, Сьветка, гэта нічога. Так, спомнілася. Праўратнасьці жызьні. Ігра случая.

Маці. Харашо сказаў. У корань.

Дзядзька Мікола выпивает.

Маці. Ты не думай, Коля, что я так з любым. Я не з любым так. Я толькі з любым.

Пяшчотна ўсміхаецца.

Дзядзька Мікола. Я і не думаю.

Маці. Я, Коля, толькі па характару весялуха – а нутро ў мяне вернае.

Дзядзька Мікола (*с застывшим взглядом, жует*). Угу.

Маці. Што ж ты не кушаеш, Каляша?

Дзядзька Мікола. Дык сыты я ўжо.

Маці. Тады я зараз, Коль. Ты пагадзі, Коль. Я тока падушку. Штоб не абы як. Штоб па-людску.

Открывает секцию, вытаскивает из ящика наволочку, бежит в закуток Димона, вынимает из кресла-кровати подушку, встряхивает ее из наволочки. По полу рассыпаются деньги. В это время Дзядзька Мікола надевает пальто, ботинки.

Маці. Ой! Што тамака?

Собирает деньги, считает.

Скуль гэта? Скуль столькі? Адкудава?! Дзімка, дзе ж ты... што ж ты...

Выходит из-за секции, видит Дядю Колю, наматывающего на шею шарф.

Коль... ты чаго?

Дзядзька Мікола. ПарА мне, Сьвета.

Маці. Ох...

Падает в кресло, сидит некрасиво, ноги расставлены, спина сгорблена. В руке – деньги. Дядя Коля подходит к ней, нависает над креслом.

Дзядзька Мікола. Ты... гэта... прасьці мяне, Сьвета. Толькі не магу я так... Я, бач, такі... усё ў мяне ўсур'ёз. Даўгаіграюшчы я... Я, есьлі хочаш, па душы рамантык...

Маці (*равнодушно*). Чым жа я рамантыку тваю парушыла, Міколка?

Дзядзька Мікола. Ні пры чым ты, Сьвета. Сам вінават. РакавАя памылка.

Маці (*с пустым от потрясений лицом*). Якая памылка, Коля?

Дзядзька Мікола. Ты стараста была, так?

Маці. Ну.

Дзядзька Мікола. А я камсорга кахаў, панімаеш, камсорга!

Свет в комнате Димона гаснет. Зажигается свет в лифте.

КАРТИНА ВОСЬМАЯ

У ліфце Дзімон і Ганна. Абое сядзяць скурчуўшыся. Дзімон звыкла трымае нож ля Ганнінага бока. Чуваць галасы: "Навошта хуткую?", "А можа, самлеў там хто?", "А аварыйку выклікалі?", "Выклікаць выклікалі, калі яны даедуць, вось у чым пытанне". Чуваць умольны голас Андрэя: "Ма, ты там? Ты там, ма? Мама..." Потым галасы змаўкаюць. Крокі аддаляюцца. Становіцца ціха.

Ганна (*устало*). Сыйшлі. Будзь ласкавы, прыбяры гэтую торкалку, надакучыла.

Дзімон (*пряча нож*). Як сыйшлі, так і прыйдуць.

Ганна. Што не можа не радаваць.

Дзімон. Вас-та яснае дзела.

Ганна. Супакойся. Не здам я цябе. Сто разоў казалла.

Дзімон. Харэ сьвісьцець.

Ганна смотрит на него, молчит.

И гэты шчэ ваш: ма, ды ма. Заладзіў, бы чпок малы...

Ганна. Хто?

Дзімон. Хто-хто! Конь у паліто.

Ганна. Ды сканчай ты торгоцца. Я ж абяцала.

Дзімон. Ага. Так во ўзяў і вушы разьвесіў.

Ганна. То ўжо як хочаш. Можаш не разьвешваць. Можаш іх у трубочку скруціць. Ці наогул да д'ябла выкінуць.

Опирается на стену. Она явно себя нехорошо чувствует.

Дзімон. Ну ладна. Дапусьцім, што не мяцёце... А якая тады ваша выгада?

Ганна. Нешта я цябе не разумею, братка-Трусік.

Дзімон. Заложыце, тады панятна – вам грошыкі вернуць. А калі не распражочэся – тады дулю вам з маслам.

Ганна. Твая праўда. Я б залажыла. Ці, як гэта ты сказаў, распраглася. Але я не ўмею. Дзядуля выхаваў. Ён доўга ў турме сядзеў, а там з гэтым строга.

Дзімон. У турме? Вось дык!

Ганна. Дык вось.

Дзімон. За што?

Ганна. За палітыку.

Дзімон. За якую шчэ палітыку?

Ганна. За нармальную. Ці не. За ненармальную. За абсалютна ненармальную палітыку.

Дзімон. Ёлы-палы! (*Змрачнее*). Не, ну з якой радасьці я доўжан вам верыць?

Ганна. А ні з якой. Проста так. Вераць заўжды проста так. Калі “з якой” – то ўжо не вераць... Жанчынаў толькі шкада. Пакуль вылаваць цябе – пасьпееш яшчэ колькі народу напалохаць.

Дзімон (*крычыць шэптам*). Заткніцеся, заткніцеся, заткніцеся!

Чуецца гудзенне – вібразванок.

Дзімон. Алё. Ну. На рабоце. Нармальна. А што на рабоце? Работаю я на рабоце. Званіла? Куды? Ты? Нашто? (*Слабым голасам*). І што яны табе казалі? (*Нахабнее на вачах*). І што? І зваліў! Знайшлі лоха за капейкі жопу рваць. Цябе не спрасілі! Дзе работаю – там і... Ды ні з кім я не зьвязаўся! Што?! Якога хрэна ты туды палезла? Ды чыстыя гэта бабкі, чыстыя! Доўжан? Інцярэсна, што я табе доўжан? За пракорм даю? Даю. Выжымалку табе купіў? Вось і адвалі, поняла!

Націскае на кнопку. Глядзіць на Ганну.

Дзімон. А вы чаго тут... глядзіце?

Ганна. А на што ж мне тут яшчэ глядзець? Раскрылася, значыць, твая ваенная тайна...

Дзімон. Не ваша дзела!

Ганна (*смеетса*). Не маё? Ты гэта сур'ёзна, ці як, Міця?

Дзімон. Імя забудзьце. Я вам яго наўраў.

Ганна. Навошта тады забываць?

Дзімон (*пасля паўзы*). А вы і праўда не баіцеся?

Ганна. Ты надзвычай аднастайны. Я ж ужо казалі.

Дзімон. Мала лі чаго вы казалі. Дык шо, у натуры, што ль?

Ганна. А табе трэба, каб баялася?

Дзімон. Нічога мне не трэба.

Ганна. Супакоіў бы маці.

Дзімон. Чаго вы лезеце? Усюды вы лезеце і лезеце.

Ганна. Нічога не паробіш – выдаткі прафесіі.

Дзімон (*супакойваючыся*). А ўсё-такі? Чаму праўда не баіцеся?

Ганна. Ды так. Разумееш, неяк склалася, што губляць мне, мяркуючы па ўсім, няма чаго...

Дзімон. Чаму гэта?

Ганна. Доўга тлумачыць. Доўга і нудотна. Як на ўроку матэматыкі.

Дзімон. Не, гэта вы дарма. Матыка не нудотная. Матыку я люблю.

КАРТИНА ДЕВЯТАЯ

В комнате Анны. Звонок в дверь. Андрэй открывает. Он по-прежнему в куртке, в шарфе. В комнату входит Ігар.

Ігар. Ну што?

Андрэй. Баця, яна, пэўна, у ліфце завіслым сядзіць.

Ігар (*благодарушно*). Ну, у ліфце – гэта нічога. У ліфце – гэта рэч выпраўляльная.

Андрэй. Баця, ты што, з глузду з’ехаў? Яна ж ліфта баіцца да ўсроч... да жаху! Яна наогул зачыненых дзв’ярэй баіцца! Прыгадай, як тады, у Крыме, выламала зашчэпку ў сарціры, там заела зашчэпку, дык маці яе ад страху і выламала. Ты яшчэ перастаўляў тую дзеўбанутую...

Ігар. Спакойна, Андруха, спакойна. А на якім паверсе ліфт?

Андрэй. На сёмым.

Ігар. Грукаў?

Андрэй. А ты як думаеш?

Ігар. А яна што?

Андрэй. Маўчыць. Суседзі кажуць, што там, здаецца, галасы былі, а пасья заціхарыліся. З кім там яна? І з якой гэта халеры яны заціхарыліся? З якога бадуна, баця, га? Мо ёй паплахела там, баця?

Андрэй (*цяжка дыхаючы*). Вьклікалі. Чакаем. Сто год ужо едзе.

Ігар. Ну і ладушкі.

Ходит по комнате, осматривает ее, как будто видит ее в первый раз. Снимает с полка безделушки, листает книжку.

Андрэй. Ты з экскурсіяй тут ці з рэвізіяй?

Ігар (*благодарушно*). Эх, сына-сына... Раздвоены язычок, вядома ад кого пераняў.

Андрэй (*тоскливо*). Баця... Да чаго ж ты мне надакучыў, баця.

Ігар (*по-прежнему благодарушно*). Нічога-нічога. Бывае. Пройдзе.

Андрэй выходит в свою комнату, хлопнув дверью. Рывком придвигает к себе компьютерное кресло.

Ігар (*з’яўляючыся на парозе, у спіну Андрэю*). Чагосьці я, відаць, не разумею, сына... Чагосьці я моцна не разумею. Ты пазваніў... заўваж, дарослы мужчына тату звоніць, мамка, бач ты, прапала... Ажно дзве гадзіны няма – ай-я-яй. І што я ў сьвятле гэтага? Усе справы кату пад хвост, ганю, як шалёны, а галалёдзіца, і па радыё папярэдзвалі, каб не езьзілі без крайняй неабходнасьці... і гэта пры тым, што ўсё роўна я да вас увечары зьбіраўся, планы падкарэктаваў, сее-тое... ну ладна... еду, а галалёдзіца, і папярэдзвалі, каб без крайняй...

Андрэй (*не поворачиваясь*). Ты на другі круг пайшоў...

Ігар. Ладна. Прыяжджаю – і што?

Андрэй. А што?

Ігар. Ты павярніся, павярніся, калі з бацькам размаўляеш.

Андрэй поворачивается, сидит в кресле, развальясь. Поза нарочито спокойная, расслабленная.

Андрэй. Ну павярнуўся. Што далей?

Ігар. Прыяжджаю, спрабую ўнесці цвярозую ноту...

Андрэй. Баця... не пачынай, га? Гэныя ноты твае... я раней не разумеў, чаго маці заводзіцца, малы быў, а цяпер разумею... таму што ў цябе заўжды ўсё проста, па... Усё па сценары, а сценар, баця, на ўсё аднолькавы. Адстойны, баця, сцэнар... І людзі ў ім усе дурненькія, і пытанні, і адказы... Пайшла – і пайшла. Ліфт – гэта проста ліфт...

Ігар (*издевательски подхватывает*). ... а ён на самой справе – не проста ліфт... Жарало Везувия. Чорная дзірка. Чысьцілішча. Ладна. Усьвядоміў. Дзе ўжо нам, дуракам, гарбату піць? (*Поворачивается, собирается уходить. Потом резко разворачивается. Зло*). А як падапрэ – дык да татачкі, так? Да папца? Калі грошыкі, калі псіхі: мамка, бач ты, падзелася кудысь...

Андрэй. Прабач. Болей не паўторыцца.

Ігар (*падскоквае да яго, трасе*). Ах, не паўторыцца? Не паўторыцца, кажаш?

Андрэй (*вырываюся*). Ты чаго, здурнеў? Ты пры сваім розуме або пры Мэры-Эніным?

Ігар (*трясет его*). Што ты гавэндзіш? Гэта яшчэ што за хамства? Якой яшчэ Марыяны?

Андрэй. Гэта Кэрал, баця. "Аліса ў краіне цудаў".

Ігар (*выпускает Андрея, задыхается*). Ідыётства гэта.

Андрэй. А раней табе падабалася... Ведаеш, што самае пагане, баця? Вось што горш за ўсё? Што – увогуле гамон?

Ігар. Вядома! Што я не падзяляю вашых з маман літаратурных схільнасьцяў!

Андрэй (*тоскливо*). Не, баця... не тое. Што настолькі хутка ўсё выйшла. Быццам цябе выключылі і ўключылі нейдзе у іншым месцы. І ты на ўсё забыўся, што тут. Дзьверы за сабою зачыніў – і адразу забыўся на фіг. Гэта як лампачку з ваннай выкруціць і ў пакоі запаліць. Я гэта зразумеў, калі мы ў "Бронксе" сядзелі. Ці то табе ў адно імгненне ўсё зрабілася фіялетава, ці то ты такі чэл... канкрэтны – толькі тое бачыш, што на свае вочы. А чаго не бачыш, таго папросту няма. Як быццам і не было ніколі, сячэш, баця? И ад таго такі заварот мазгаўні, ну, адчуванне, што ранейшае ўсё – лажа. Што мы з маці гэта навідумлялі.

Ігар. Ну і фантазія ў цябе, сын! Які палёт думкі!

Андрэй. Напэўна, фантазія. Мо палёт думкі. Шчэ і не такі бывае... ведаеш які? Што цябе няма. Во тады ў "Бронксе"... Сядзім, балдзеём, пераціраем тэмы розныя, а цябе няма.

Ігар. І куды ж гэта я падзеўся, скажы на міласьць?

Андрэй. Не ведаю. Разумееш, замест цябе там з тым жа посьпехам мог сядзець які заўгодна іншы мужык. Тое ж пераціралі б. И рагаталі б гэтак жа. І гэная твая... на ягоным бы плячы варкатала...

Ігар. Вось яе, сын, не чапай.

Андрэй. Усё, разумею-разумею. Гэта сьвятое.

Ігар (*с грустью*). Як быццам для цябе можа быць штосьці сьвятое... Падумаю калі-нікалі: каго мы з маці выгадавалі, дык проста валасы на галаве...

Андрэй (*явно не слушая, перебивает*). А маці... Маці ведаеш што? Яна не есьць.

Ігар. У якім сэнсе?

Андрэй. У простым. Так, глыне кефіру, бутэр ухопіць. Ну там яблык зрэдку. І ўсё. З яе ў дзень па кілаграму сыходзіць. Рэальна – нібы сыцякае з яе вага. І яшчэ. Яна ўсю дарогу ля вакна стаіць. Я раней думаў, гэта яна цябе чакае. А

пасья зразумеў: ні фіга яна не чакае. Проста стаіць. Расчыніць вакно – і стаіць. І мармыча нешта сабе, мармыча...

Ігар. Ты думаеш...

Андрэй (зло). Нічога я не думаю. Кажу, што бачу – і ўсё тут. (Резко). А ты сёння дзеля чаго?

Ігар. Што?

Андрэй. Ну да нас дзеля чаго збіраўся?

Ігар. Падаруначкі прынесці, Новы год жа ж... (растэранна). Забыў. Спяшаўся дужа. Ну гэта ж трэба – забыў! Ладна, потым падвязу. І грошыкаў вам хацеў падкінуць.

Андрэй. Натуральна... Ты там, напэўна, думаеш, што мы без цябе ўшчэнт зьбяднелі, схуднелі ды пааблазілі...

КАРТИНА ДЕСЯТАЯ

Звонок в дверь. Оба бегом, толкаясь, выбегают. Скрываются за кулисой, выходят на авансцену справа. Сейчас это лестница. На авансцене соседка Мар'я Дзям'янаўна – немолодая, очень полная женщина во фланелевом халате.

Мар'я Дзям'янаўна. Добры дзяснэк, Ігарок. Даўнавата я цябе не бачыла. Добры дзяснэк, Андруша.

Андрэй. Дзеньдобры.

Ігар. Добры.

Мар'я Дзям'янаўна. Я во чаго хацела. Вы з дому сядзеньня выходзіць сабіраецеся ці што?

Ігар. Сабіраемся.

Мар'я Дзям'янаўна. А ў магазін вам не трэ?

Андрэй. Не, Мар Дзям'янаўна. У магазін маці пайшла.

Мар'я Дзям'янаўна. А я думала, мо вы пойдзеце, дык я... гэта... думала, мо...

Мар'я Дзям'янаўна разжимає ладонь, в ладони деньги.

Ліфты нашыя зноўку стаяць абодвае. А мне віскаса трэ...

Андрэй. Добра, выскачу. Толькі не зараз. Пазьней.

Мар'я Дзям'янаўна. І бульбы шчэ тры кіло, і паўхлеба... А то мая Дуся мойву ўжо не жарэ. Віскас уплятае...

Дает Андрею деньги, собирается уходит, но внезапно останавливается. Видно, ей хочется поговорить.

Мар'я Дзям'янаўна. А тутака шчэ такія дзяснэкі... Ужо і не знаю, як у магазін цяперака хадзіць.

Андрэй. Нічога, пачыняць.

Мар'я Дзям'янаўна. Пачыніць-та пачыняць... Шчэ ж другая бяда. (Понижает голос). Душагуб...

Ігар. Які душагуб?

Мар'я Дзям'янаўна. Гавораць, рэцэнза... рэцэнзівіст...

Ігар. Рэцыдывіст, пэўне?

Мар'я Дзям'янаўна (радыстна). Во-во. Я-та, тухляціна, новых слоў ужо і не вывучу.

Ігар (с легкой насмешкой). І што ж ён робіць, гэты рэцыдывіст? Забівае?

Мар'я Дзям'янаўна. Нашчот "забівае" не гаварылі, брахаць не буду. Грабіць ён. С нажом во з такушчым!

Показываает руками.

Ігар. Ну, Мар'я Дзям'янаўна, гэта вы перагнулі, гэта ў вас ужо не нож, гэта ў вас проста меч атрымліваецца.

Мар'я Дзям'янаўна. Барані Божачка, меч ягоны я не гнула... я і рады не дам, старая я ўжо... я яго і бачыць-та не бачыла, барані Божа ад гэтага. А глаўнае дзела, ён па нашым усё раёне шаствае... і хітры, на мужчынак-та, бач, не нападае, жанчыну падсцеражэ...

Андрэй, который было направился к кулисе, резко оборачивается.

Яна, значыць, у ліфт, і ён за ей, на стоп жме и нож пад пуза – грошыкі, значыць, гані...

Ігар и Андрэй переглядываюцца, застываюць. Свет на авансцене гаснет.

Голос Мар'і Дзям'янаўны. Дык ты, Андруша, не забудзься: чорнага палавінку, віскас і бульбы тры кіло. И малачка пакет...

КАРТИНА ОДИННАДЦАТАЯ

Квартира Димона. Маці Димона сидит на полу. Вокруг раскиданы вещи. В руках у матери стакан.

Маці (скулит). Ой ды што ж гэта такое... Божухна ты мой! Я ж старалася, я праўда старалася... *(Всхлипываает)*. Я ж хацела, штоб усё... Дзімачка, сыноч мой родненькі, што ж ты са мной робіш, а? Што ты робіш са мной, чувырла ты чортавая? Ну ў чым, у чым я, Божухна, правінілася? *(Хватает трубку, нажимает на кнопку, ждет)*. Маўчыш, талалуй ты дурны? Ну маўчы-маўчы. *(Запускает телефоном о стену, ползет за ним, поднимает, опять нажимает)*. Гудзе... *(Поднимает с пола куртку)*. Куртка яму не нарАвіцца. Бірка не такая, парасё ты пераборлівае. А штаноў-та, штаноў! На тры сракі! *(Поднимает с пола джинсы)*. "Лі" з "Лівайсам", страшнае дзела, я на сваё "Лі" чатыры зарплаты капіла, а тут, бач, во сколькі.

Мо Вальцы пазваніць? *(Берет трубку, но тут же бросает ее обратно на ковер)*. Не-а. Трасцы ёй у бок! *(Хихикает)*. Камсорг она, бач. Я б, можа, лучшЭй дажа была. Камсорг, ён чаго? Строем ходзіць. З трыбуны абы што бзыкае, с-сука! А я-та, я... За ўсім даглядаю, і журнал на мне, і дзяжурныя *(Всхлипываает)*. Усе з хаты трапкі паперацягвала! Матка лаялася і білася, зямелька ёй пухам... Банцік, бач ты, белы. А яму ружовенькі падавай. А нямашака ружовенькага, дык і *(перакрыўлівае інтанацыю дзядзькі Міколы)* ідзі ты?!.. у сраку *(Смеется)*. Баявую яму падавай! Прынцыпіяльную! А я ж тожа для чаго-та нужная, Дзімачка, сынулька мой даражэнькі, хаця б для цябе... Я ж нікагда... Я ж усягда... *(Становится на колени и бьётся головой о пол)*.

Божухна, скажы ты мне, дзіцю свайму блудліваму... то есьць заблудшаму – нашто ты ўсё так устроіў?.. *(Почти спокойно)*. Неспавядзімыя, гаворыш? А мне б, Божухна ты мой, мне б хаця трошачкі, штоб спавядзімыя... *(Пьет из стакана)*. Не наругайся, Божухна. *(Снова с размаху ударяется головой о пол, оседает на пол)*. Шо ж вы мяне ўсе хочаце скарэкаць у прапаД?.. Дзімка, сыночак мой драгацэнны, акажыся, атвець... свалата ты паскудная!..

Входит Алена.

Алена. Цётка Съвета... *(Садится на корточки).* Цётачка Съвета, вы чаго?.. *(Вздыхает, гладит Маці Димона по голове, обнимает ее, взрослым материнским голосом).* А нам нішто, мы зараз у душык сходзім, потым спаткі ляжам, а я прыбяруся тут пакудава...

Маці колотит кулаками по стене.

КАРТИНА ДВЕНАДЦАТАЯ

Освещена вся сцена. Маці Димона у стены. Алена тихо прибирает в комнате. Ганна и Дзімон в лифте, оба ослабели, у них нет сил пикироваться. Квартира Анны пуста. Маці Димона колотит кулаками по стене. В лифте в такт ее движениям – жужжание мобильного (зрителю должно быть ясно, что в реальности это Маці набирает его номер).

Ганна. Вазьмі.

Дзімон молчит, съежившись.

Маці пашкадуй.

Дзімон. Ужо пашкадаваў.

Ганна. Твая праўда.

Дзімон. Ну чаго, чаго я ёй скажу?

Ганна. Што хутка прыедзеш дадому. Што ўсё растлумачыш.

Дзімон. И чаго я ёй растлумачу?

Ганна. Напляці тое ж, што і дзяўчынцы. Ну той, у якой з матэматыкай не ладзіцца. Як яе зваць хоць?

Дзімон. Аленай.

Ганна. Добрае імя. А маці?

Дзімон. Нашто вам?

Ганна. Не ведаю. Цікава. Я тут неяк з імі... зраднілася.

Дзімон. Сьвятланай.

Ганна. Я ў дзяцінстве шкадавала, што мяне Сьвятланай не назвалі. Хаця правільна. Якая я, па сутнасьці, Сьвятлана?

Дзімон. Дык чаго наплесьці-та?

Ганна. Ну, як я зразумела, ты Лене сказаў, што знадворную рэкламу чапляеш?

Дзімон. З маці не пракоціць.

Ганна. Чаму?

Дзімон. Я высаты баюся. Маці знае.

Ганна. А я – ліфта.

Дзімон *(оживляясь)*. Вы шо гэта? Сур'ёзна?

Ганна. Сур'ёзьней няма куды.

Дзімон. А па вас не скажаш.

Ганна. На тым стаім.

Дзімон. Гэта таму што губляць няма чаго?

Ганна внимательно смотрит на Димона.

Ганна. Напэўна. Хаця... Ведаеш, сьмешная рэч выходзіць. Ужо ж нічога не баюся. А ліфта баюся. Ты калі кнопку націснуў, і ён спыніўся, я падумала: усё, канец. Не тое, каб мне канец, а што ўвогуле канец. Усяму. Як радыяцыя, разумееш?

Дзімон. Не-а.

Ганна. Вядома, са мною хіба штосьці зразумееш? Муж казаў, што я дзяўчынка навыварат.

Дзімон. А чаму “казаў”? Шо, цяпер ужо не кажа?

Ганна. Таму, што сканчаецца на “у”.

Дзімон. Ясна.

Ганна. Ну што, што табе ясна?

Дзімон. Ды ўсё. Тут.. гэта... і вожыку ясна... Непахожыя вы на жонку.

Маці Димона, до сих пор какое-то время сидевшая тихо, колотит по стене. У Димона жужжит мобильник.

Ганна. Адкажы.

Дзімон. Наш тожа зваліў.

Ганна. Даўно?

Дзімон. Даўно. А ваш што, нядаўна?

Ганна. Нядаўна.

Дзімон. А мінералка нашто?

Ганна. Ён прыходзіць... зрэдку. Вельмі зрэдку.

Дзімон. Сына павідаць?

Ганна. Напэўна.

Дзімон. Нябось, падарункі прыносіць?

Ганна. Бывае.

Дзімон. І грошы?

Ганна. І грошы.

Дзімон. Шанцуе ж некаторым.

Ганна. Ага, шанцуе.

Механічны голас. Ліфт, вы на месцы? Вы стаіце там?

Дзімон (шепотом). Тупіць цётка. Дзе ж нам яшчэ...

Механічны голас. Ліфт, вы мяне чуеце? Чуеце? (дзьмухае ў перагаворную прыладу). Аварыйная прыехала.

Дзімон. Оба-на...

Ганна. Ты, галоўнае, не бойся.

В квартиру Анны врываются Андрэй и Ігар. Ігар растрэпаньні, взъерошенный, от его вальяжности не осталось и следа. Андрэй прижимается ухом к стене, отгораживающей комнату от лифта.

Ігар. Ну што там?

Андрэй. Здаецца, шамаціць нешта.

В квартире Димона Маці колотит по стене. В лифте жужжит телефон.

Баця, там трубка на вібразванку.

В лифте Дзімон подносит к уху трубку.

Дзімон. Алё.

Маці Дзімона (у себя в комнате). Дзімачка...

Дзімон. Ма, ты гэта... не валнуйся. Занят я. Прыеду – усё растлумачу.

*Голоса. "Ага", "Ты трымай яе, трымай", "Цяжкая, блін", "Уключай"...
Скрежет, жужжание. Потом сильный металлический стук.*

Ганна. Ну вось и ўсё.

Андрэй. Мама! Тата, там матулька! Голас яе... Мама!

Ігар. Што? Што кажа?

Андрэй. Не чутно! Мама!

Дзімон (*шепотом*). Маўчыце!

Ганна прижимается к стене, улыбается.

Ігар. Нюшка! Нюшанька!

Андрэй (*кричит, колотит в стену*). Мама! Ма, тут аварыйка! Аварыйка прыехала! Ма, ты чуеш?

Ігар. Нюша, ты там... адна? Або... не адна? Дык вось, калі не адна, то каб ён там прыняў да ведама: мы міліцыю выклікалі! Мі-лі-цы-ю!

Дзімон (*вскакивает*). Адкуда? Як яны?... Вы ж гаварылі...

Ганна (*растерянно*). Я не ведаю...

Ігар. Ты не хвалюйся, Нюша. Яны едуць ужо, едуць!

Ганна (*негромко, Димону*). Ты пачакай, я зараз што-небудзь...

Дзімон. Маўчыце!

Маці Димона опять колотит в стену. Жужжит мобильник.

Андрэй (*бьет в стену*). Ма, ты нармальна, ма? Адкажы, ты ў парадку?

Ганна (*Димону*). Ты, галоўнае, не бойся. Зараз я што-небудзь прыдумаю...

Андрэй. Мама!

Дзімон. Маўчыце!

Ганна встает. На ее лице улыбка. Голос сильный, спокойный.

Ганна (*громко*). Мае родненькія! Усё доб...

Ганна вываливается из лифта, на мгновение удерживается на ногах, цепляясь за стену.

Ганна. Усё добра... Усё...

Падает. Свет гаснет.

КАРТИНА ТРИНАДЦАТАЯ

В темноте.

Голос маленького Андрея. Ма, а ўсе памруць?

Голос Анны. Усе.

Голос Андрея. А я?

Голос Анны. А ты не.

Голос Андрея. Чаму?
Голос Анны. Таму, што сканчаецца на "у".
Голос Андрея. Ма, так нячэсна... Ну чаму?
Голос Анны. Таму што тады ўжо вынайдуць лекі ад смерці.
Голос Андрея. А калі не вынайдуць?
Голос Анны. Вынайдуць. Сьпі.
Голос Андрея. А для цябе таксама вынайдуць?
Голос Анны. Для мне? Для мяне, напэўна, не пасьпеюць.
Голос Андрея. И ты памрэш?
Голос Анны. Хутчэй за ўсё.
Голос Андрея. Назаўжды?
Голос Анны. Я не ведаю.
Голос Андрея. А паміраць страшна?
Голос Анны. Не ведаю. Не думаю. Быць можа, нават цікава.
Голос Андрея. А ты яшчэ не заўтра памрэш?
Голос Анны. Не заўтра.
Голос Андрея. Няскора?
Голос Анны. Няскора.
Голос Андрея. Амаль ніколі?
Голос Анны. Амаль ніколі.
Голос Андрея. Мама, а калі ты памрэш, ты на мяне не забудзесся?
Голос Анны. Не забудуся. Сьпі. *(Напевае)*.
Кукавала зязюленька ў садзе на памосце...

К галосу Анны присоединяется еще один женский голос. Поют:
Прыязджалі тры казакі да дзяўчыны ў госці...

Зажигається неяркий свет ночника. Из разных концов сцены идут Ганна и Маці Димона с распущенными волосами, в ночных рубашках. Поют. Останавливаюцца пасреди сцены. Сбоку подыходят Дзімон и Андрэй, потым Алена и Ігар, потым Дзядзька Мікола и Мар'я Дзям'янаўна.

Механічны голас. Ліфт, вы чуеце мяне, ліфт? Зараз вас запусьцяць.

Звук трогаюццага лифта.

Занавес

Декабрь 2009 года.

